

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

PLASTOVY SHLIAKH

Видає Головна Пластова Булава

Квартальник

Січень — Березень

Ч. 87

January-March

Редакція:

Mr. W. Sochaniwskyj, 1045 Bloor Street West, Toronto, Ontario
M6H 1M4

Адміністрація: 2199 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1N2
Tel.: (416) 769-7855

Редакційна Колегія:

Володимир Соханівський, Адольф Гладилевич,

Теодосій Самотулка,

Тоня Горохович — технічний редактор і співробітник

ЗМІСТ

надрукований на 3-ій сторінці обкладинки.

Статті підписані прізвищем, псевдонімом або ініціалами автора висловлюють погляди автора, які не завжди збігаються з думками редакції чи пластового проводу. Редакція застерігає собі право справляти мову, як теж часом скорочувати незамовлені надіслані статті та відсилати авторам до зміни ті листи чи дописи, які — на думку редакції — могли б бути для когось образливі.

Річна передплата: 30 дол. ЗСА, або їх рівновартість

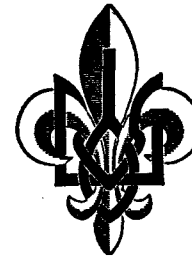
Просимо своєчасно повідомляти нас про зміну адреси.

Журнали, які повернуться не з вини адміністрації, висилатимемо вдруге на нову адресу тільки за доплатою одного долара від посилки.

PLASTOVY SHLIAKH — a Ukrainian Magazine,
2199 Bloor St. West, Toronto, Ontario, Canada — M6S 1N2

Набрано і надруковано у Видавництві "Новий шлях"

Published by the New Pathway Publishers Limited
297 College Street, Toronto, Ont., Canada, M5T 1S2

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Січень — Березень

ч. 1 (87)

January-March 1989

РЕДАКЦІЙНА СТАТТЯ

ПЕРЕХОДЯЧИ ПОРІГ...

Ми якраз тепер у стадії переходу порогу тисячоліття від прийняття християнства, а за 12 років переходимо поріг 21 століття. Вся наша спільнота в Україні, але свободніше й ефективніше в діяспорі, мала можливість досить глибоко пережити, і відзначуючи ювілей 1000-ліття, сприймати все те, що нам християнство дало. Ми мали також можливості обміркувати стан українства у світі, його успіхи, слабості і потреби, щоб остаточно підготувитися зробити розумні й рішучі кроки на початку нового тисячоліття.

З обсервації життя і росту нашої громади у світі можна з легкістю завважити в усіх ділянках сильну, свіжу, свідому, цілеспрямовану, послідовну інтелектуальну непосидючість, пориви, навіть інколи певну "одержимість" у піднесенні й вияві свідомості про наш історичний ланцюг, зв'язь, духовну й кровну нитку з-перед і після прийняття Христової віри Київської Русі-України аж до теперішнього всенародного змагу, щоб

завершити суверенність нашої держави. Це справді подивугідне, що українська спільнота на Батьківщині і тут, в діаспорі, нєначе прокинулась до нового життя, до нового змагу розвиває ділянки життя зрілої нації, щоб цим допомогти створити самостійну державу. В історії є приклади, що певні народи були справді в багато гіршому стані, як ми є сьогодні і остаточно вони зуміли створити свою самостійну державу. До цього треба віри, знання і духовної наснаги.

Світовий Конгрес Вільних Українців щойно відбув успішно свій конгрес, успішно і без особливих труднощів обрав новий провід і президію тепер більше устabilізовану завдяки виразності дотеперішнього президента, який жив і живе духом Пласту — духом цілості народу. Новий президент, як видно, також завдячує свій провідницький хист дещо й Пластові, і тому ми йому, Другові Юрієві Шимкові граталюємо і виявляємо готовість співпраці й підтримки. Якраз перед конгресом СКВУ відбулася Конференція Українських Пластових Організацій (КУПО) та сесія ПКТ. Тут також одностайно було обрано головою Головної Пластової Булави пл. сен. Ореста Гаврилюка, її членство — ГП Раду. Ми сердечно вітаємо їх і гратулюємо за вибір у цей так вагомий період життя народу і нашої організації. Упорядкованість, послідовність та діловий і дружній підхід нашого нового Голови напевно знайде щирі співпрацю всього членства. Ми бажаємо йому багато успіхів.

Радісною новиною, за яку погратулюємо нашому пластовому другові Орестові Субтельному, проф. Йорк Університету в Торонті, за публікацію його знаменитої Історії України англійською мовою в "Юніверситі оф Торонто Прес". рецензії, які ми досі бачили, є дуже позитивні й похвальні. Цю книгу вже масово закуповують. Закликаємо всіх її собі придбати.

А далі завважити треба, що не зважаючи на безмежні сили й впливи т. зв. "злосливої імперії", яка нищить, змінє і фальшує нашу історію, особливше її перекручує на свій лад чи примовчує певні явища чи події, в загальному світ помалу пізнає правду. Наукові інституції, деякі голови держав, де живуть більшими скупченнями наші люди, а інколи навіть все населення країни, сприймають правдиву, тобто українську версію історії прийняття Християнства Володимиром Великим. Під цим ствердженням вони клали свій підпис. Наші сучасні літописці

напевно все те зберуть, упорядкують та удокументовано залишать у пам'ять черговим поколінням, щоб вони мали менше клопотів з документацією свого історичного коріння. Голови Вселенських Церков, зокрема сучасний Папа Римський, виявив так багато виразності, любові і турбот про нас, чого досі не існувало в цілій нашій тисячолітній історії. Тому й ми в Пласті повинні призадуматися над усім цим. Так як відразу після закінчення 2-ої Світової Війни провідні одиниці Пласту почали серйозну діяльність переведенням солідних курсів виховників і зв'язкових у Карлсфельді, даючи Пластові добрих, ідейних і послідовних провідників, які вели його майже півстоліття і поширили його у всіх вільних країнах, де живуть наші люди. Тому і ми повинні зібрати наших найкращих сучасних провідників, яких ми тільки маємо, і заохотити їх допомогти нам, як виховній організації підготувати нову, повну ентузіазму і оптимізму, з сучасними знаннями і підходом до проблем виховання, кадру пластових виховників якраз у час кризи та особливого періоду нашої історії, як тривкий і розумний фундамент існування нашої спільноти у чергове тисячоліття, а нашої організації зокрема.

Володимир Соханівський

Ілюстрація п.н.
"Шевченко
і література
Орієнту"
Василя Лопати

ДО УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОСТІ, ЗГУРТОВАНОЇ
У СВІТОВОМУ КОНГРЕСІ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ
ТА УКРАЇНСЬКИХ ВИДАВНИЦТВ
НА РУКИ ПРЕЗИДЕНТОВІ СКВУ

ЗВЕРНЕННЯ

Стверджуючи атмосферу оновлення духовности на Україні — звертаємо увагу культурної інтелектуальної і вільної громадськості закордоном щодо ініціативи Української асоціації незалежної творчої інтелігенції і творчої спільноти в Українській РСР, просимо підтримати ідею творчої свободи в усіх ділянках мистецтва.

І беручи до уваги асиміляційний тиск псевдокультурних та духово ворожих осередків на нашій батьківщині, Українська асоціація незалежної творчої інтелігенції та інтелектуально-свідома фундація продовжує чинити опір у змаганні супроти духовної кризи та ідеологічного сусловсько-маланчуківського визиску культури засобами позацензурних та самвидавчих органів.

Такими незалежними виданнями на рідній землі є науково-культурний альманах "Євшан-зілля" за редакцією Ірини й Ігоря Калинців, культурно-мистецьке видання "Кафедра" за редакцією Михайла Осадчого і Степана Сапеляка, "Український Вісник" за редакцією Михайла Гориня і Вячеслава Чорновола, культурно-мистецький журнал "За порогами" за редакцією Івана Сокульського, культурно-мистецький журнал "Сніп", що появляється у Харкові за редакцією Валерія Бондаря та низка інших.

Підсумовуючи сказане, опираючись на традиції солідарности з нами громадськості й діячів культури у вільному світі будемо тоді популяризувати й примножувати самобутність культури українського народу в найкращих її формах, оброняти його культурні й історичні цінності на всіх відтинках історичної пам'яті, будемо тоді боротися за мистецьку незалежність й державність.

ЗАКЛИКАЄМО українську громадськість, Раду в справах культури при Секретаріаті Світового Конгресу Вільних Українців, а також українські видаництва у вільному світі допомогти вищезгаданим позацензурним виданням технічно й матеріально,

щоб забезпечити їхню творчу й культурну працю до часу повної демократизації у СРСР, тобто до стану, коли буде змога самостійного культурного розвою в Україні — індивідуального і всенародного, незалежного й безкомпромісного.

Ірина Стасів-Калинець, Василь Барладяну, Михайло Осадчий, Степан Сапеляк, Богдан Горинь, Валерій Бондар, Іван Сокульський, Олесь Шевченко, Микола Горбаль, Володимир Яворський, Михайло Горинь, Богдан Ребрик, Іван Гель.

"З мене досить, коли передам тобі звичай предків, коли вбережу життя і чесне ім'я твоє, поки ти потребуєш опікуна. Далі — плавай вже сам, без корка..."

Батько молодого Горація

ДО ДЖЕРЕЛ ДУХОВОСТІ

ДО
ЗАГАЛЬНОГО ПЛАСТОВОГО З'ЇЗДУ
В ТОРОНТО
НА РУКИ ПРЕЗИДІЇ З'ЇЗДУ.

Гаряче бажав би я глянути на Вас, Славні Друзі, у час Ваших нарад над справами так великої вже сьогодні й життєрадісної організації, яку живо бачу в моїй уяві, якою тішуся і як довголітній її член горджуся. Дозвольте мені, хоч і неприявному, сказати б з другого кінця світу, хоч багатьом з Вас може й незнаному, а іншими за такий довгий час розлуки певно призабутому, привітати Вас усіх, Друзі, нашим завжди живим гаслом:

Сильно, Красно, Обережно, Бистро!

Сильно, Друзі і Сила, бачите, була б у нас, у народі, бо нас багато, багато, — коли б одність. Кожний май свою гадку, борони її, коли чесна — переконую інших, але не барикадуй нею дороги до єдности. Коли твоя думка добра, то вона однаково остоїться, переможе, якщо буде народ, єдність, сила. Але ж тям: Важлива лиш думка твоя, не ти сам. Ти сам не є ніяка сила, ні десятка Вас, ні

сотка, ні тисячка одиниць, підмовлених тобою для твоєї чи їхньої матеріальної користи. Твоя думка мусить найтися в їхніх душах, мусить стати не твоєю думкою, а їхньою, рисою їхньої душі. Тоді ви є силою. Ваша розумна, щира одність є силою.

Краса — була б у нас, Друзі, коли б пошана її. Пошана нашої чарівної мови, мови, що сама у пісню складається. Наша мова некалічена чужинецькими добавками для вигоди злінивілого мозку, не опоганювана байдужною неохайністю несумлінних писарів, мова наших мистців слова, нашого незабутнього генія, зберігана в її хрустальній чистоті. Коли б дбайливість, добра воля, відповідальність.

А наш народній одяг, а наше народнє мистецтво, наші звичаї, наш обряд, а наше — о, є в нас тієї краси багато! Ще б лиш краса у відношенні людини до людини, будь вона й іншої, але теж чесноі думки. Красною ж можна ж ворога перемогти.

А обережно, обережно — не боязко, лиш — не без уваги, не без надуми, не без проглянення, що потому, що далі, який — кінець. Не щобудь, і не будь-як, і не для розкоші язика, не для цікавості або - покажу себе, не надто вперто і не головою в мур, щоб, мовляв, моя була верхом. І не без загублення розумної ціли. Пластова риса — насторожені змисли й ум; риса наполоханої тварини — біг наосліп, хоч би і в загладу.

А бисто, Друзі! Не гаятись, не відкладати, не спізнюватися, бо ми в багатьох справах спізнені. З Пластом, Богу дякувати, ні, ми не спізналися. Ми бисто пішли й демо вперед. Мені так бачиться. Що нелегко нам зараз у світі, не Пласту вина, лиш багато, багато інших спізнень. Останемо ж надалі напереді. Помилатися — людська річ, але помилки бисто направляти — пластова річ. Ідеального порядку відразу не збудуєте, але гайтеся будувати бисто, якнайліпше більшість з нас думає. Вся цивілізація росте напрямками, а скільки, подумайте, завершила. Зате культура, як самі знаєте, спізняється, ще люди не погодилися, кого звати культурним, а кого дикуном. Отже будуйте, направляйте й бисто далі, вперед.

Дозвольте привітати Вас тим нашим гаслом
СКОБ!

- і побажати Вашим нарадам доброго успіху.

23 грудня 1953 р.

Ваш
/-/Дрот

МОЛИТВА

*Боже, чи Ти знаєш, як нам віри треба —
більше, як насущного, черствого хліба,
чи Ти знаєш нашу тугу ввиш, до неба,
як тяжить щоденщини колиба.*

*Як треба усміху Твогого,
як радості серцям,
як оборони від усього злого,
як сонячної віри треба нам.*

*Як блакитної квітки надії,
як великої правди-сонця уночі,
як золотої рівноваги дійсности і мрії,
як гармонії душі.*

*Боже, нам Об'явлення треба знову,
нас січуть осінні сумніву дощі.
Хай почуємо ми Полум'яну Мову
в горіючій кущі.*

Богдан Антонич

“ОБНІМІТЬСЯ Ж, БРАТИ МОЇ...”

(Привітання Євгена Сверстюка Світовому Конгресові Вільних Українців, відчитаний Надією Світличною)

Уклін вам, українська громадо!

Українці в світі — це звучить щемно, як біблійно-суворі рядки Лесі Українки: “Розбий, розвій нас геть по цілім світі — тоді либонь жура по ріднім краї навчить нас, як і де його шукати”. А тим часом в ХХ столітті розсіяння стало для нас реальністю. Я сам був за Уралом і в Східному Сибіру, були зі мною теж краєни, а навколо чужина будила тугу і навівала ідеалізацію у спогад рідного гнізда. І квилів Шевченків пророчий зойк: “України далекої, може вже немає”. Була у спогаді й трута словами Василя Стуса: “Яка нестерпна рідна чужина”.

Поняття рідного краю — це категорія душі нашої і форма нашого самоусвідомлення на Землі. Коли ми шукаємо себе, сенсу життя і своєї суті, то знаходимо на карті світу і в історії світу передусім свій народ, свою мову і пісню, свою культуру, яку ми маємо і далі культивувати, якщо у нас є вага і снага духовна. З тією суворою правдою стоїть азбука нашої духовної генеології: “Перебувайте в Мені, а Я в вас. Як та вітка не може вродити плоду сама з себе, коли не позостанеться на виноградні, так і ви, як в Мені перебувати не будете”. Ці великі слова з Євангелії від Іоанна стосуються небесної вітчизни. Але стосуються вони й земної нашої батьківщини, бо хіба не переконалися в тому люди викорінені, відчужені від своєї культури, від свого коріння, люди, що при силі зачали, бо стали нікому непотрібні?

“Коли хто не буде перебувати в Мені, той буде відкинений геть, як галузка, і всохне” (Від Іоанна, 15-6). Коли ми в руслі своєї ріки ідентифікуємо себе зі своєю сутністю, тоді можемо настроїтись на позитивну хвилю праці на людській ниві і нести мир в душі та випромінювати його навколо себе і бути у згоді з собою. Є щось глибинне, щось первинне і містичне в позитивному самоусвідомленні народу, як цілості, що забезпечує гідність кожної особи золото-фондом наших історичних надбань, наших страждань, нашої історичної борні за право жити з ясным лицем бути собою під небом Господнім. Може, ми найкраще відчуємо його в голосі Ніни Матвієнко:

“Ой роду наш красний,
роду наш прекрасний,
Не цураймося,
признаваймося —
небагато нас є”

Нас більше, ніж ми думаємо, але суть у тому, що ми є і будемо, що ми співаємо, сміємося і плачемо в смутку й радості, що в нашій глибині є скарб великої гідности, що ми є щось більше за нашу злиденну видимість. Тільки у високих постатях у зоряні хвилини зблискують грані того великого скарбу, засипаного, захищеного від нас самих і світу.

В цьому велика драма нашої історії, і кожна постать несе цю живу драму в собі. В цьому й приваблива її сила, що будить в кожному поколінні високорозвинене почуття рідні в нашому народі, за глибоко вкорінене почуття національного болю, за прагнення святині, що живить молоді покоління духом ідеалізму і дає несподівані сходи там, де наче й не сіялося...

Насправді — сіялося. Силою історичних умов за постійного національного гніту ми, українці, стаємо потаємними сівачами. Хотілося б побачити пам'ятник сівачеві — безіменному, загубленому в бездоріжжях упертому чоловікові, що догоряючи в безвісті, передає юним іскру найсвятішої любови, офірности і віри в наш скарб. Він втілює прагнення відновити перервану естафету, прагнення відживити приглушену волю до життя, по суті, прагнення реабілітувати сам знецінений і зневажений божественний дар життя.

Сівач натрапляє на сиротливу людину, яка вважалась і почувалась нікому непотрібною у світі відчуження, де кожен сам по собі і нікому нікого не треба. І тут, у пануючій ночі — таїнство: запалюється маленький вогник, в якому тріпоче одвічне прагнення людини до світла. Чи маємо ідеалізувати наш скарб? Це святиня, що будить, зобов'язує і дає душі відчуття центру, дає силу й терпіння в розхитаному світі, що від втрати рівноваги схилється в безодню відчаю. Так, маємо животворити душею наш скарб, перетворити його у вівтар, куди приносять в офіру всі сили душі найкращих літ. На битих шляхах історії, може, це є найбільше в нашому житті — щедру приносити дар і складати на вівтар.

За Богом молитва і за рідним краєм офіра не пропаде. Скільки їх безслідно кинули своє життя на чужих барикадах за

хвилинний міраж! А скільки розміняло життя за дзвінку монету! Найважчою нині проблемою по обидві сторони океану, либонь, є проблема людини, здатної нести тягар обов'язку, отже, і зберігати вагу. Гетівське "гомункулус" з "Фавста" перестає бути загадковим образом. Нині вже косяками плавають у життєвому морі такі собі обтічні стандартизовані люди з колби без пам'яті про Бога батьків, жаль батьків, мову батьків. Проходять — і зникають. Без страждань, без драм.

На Україні ми болісно відчуваємо тиху трагедію спихання в безодню невимовності, бо ми — перший полігон жорстоких експериментів сталінсько-брежнєвської системи в країні, яка себе називає першопрохідником у перетворенні світу на засадах матеріалізму. Свище маховик уніфікації облич, русифікації народів, безгосподарної метушні, авралів і плян за будь-яку ціну. Тут не до етики, не до моралі. Люди знесилені. Ми весь час на дорозі збочень від ідеалу істини, добра, краси.

Оглядаючись, приходимо до пам'яті і згадуємо — важкий гріх самозневаги. Цілі десятиліття ми читали пласкі антиукраїнські сміховинки про інтелігенцію в еміграції. Правда, ми брали з тієї каламуті хоч якусь інформацію. По-друге, ми брали досвід, як не можна опускатись до неповаги людини, а отже, самого себе. І до неповаги того спільного, що має бути вище за нас. Настала пора — рідні наші поза межами України, передати вам нашу подяку за те, що ви є, за те, що поміж чужими народами бороните честь українського імени своєю працею і людською вартістю, за те, що вас не покидає рятівний національний біль і тривога, за те, що свято бережете пам'ять, духовні цінності, реліквії батьківщини. За видані книги і за збережений рівень культиури і, зокрема, також за збережені форми нашого правопису. Живі й нині вже неживі українські в'язні сумління вдячні вам за те, що ви словом, ділом і в помислах напоїли спраглого і відвідали його у в'язниці. Хай же надалі єднає нас праця на ниві народній, хай єднає нас любов — творча і винахідлива. І послання Шевченка хай звучить нам щодня:

**І оживе добра слава —
слава України.**

**І світ ясний невичірній
тихо засіяє.**

**Обніміться ж, брати мої,
молю вас, благаю.**

ПИТАННЯ ПЛАСТОВОЇ ІДЕОЛОГІЇ

Орест Субтельний

ВАЖЛИВІСТЬ ІДЕОЛОГІЇ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ У ДІЯСПОРІ

Колись, коли я був молодим старшим пластуном або старшим юнаком, найстрашнішою мукою на таборі була ідеологічна гутірка. Доповіді були звичайно нудні, а доповідачі звучали дуже нереально. Дискусії були, здебільша пригадую як щось, що зводилися до переливання з пустого в порожнє.

Тепер знаходжусь перед Вами з наміром займатися тим, що мене колись відкидало, а саме — ідеологією. Не знаю чи це за мої гріхи, чи це ознака "поважного" віку?

Моя тема — ідеологія українства: причинки та зауваги. Я свідомий, що це тема надзвичайно невдячна. Вона мені буде трудна для вияснення, а вам напевно ще трудніша для зрозуміння. Коли скажеш щось, що загально сприятливе, значить, що напевно сказав щось, що вже не нове й не оригінальне; ба воно правдоподібно і трафаретне. Спробуєш щось надто авангардного сказати, попадеш в якусь "єресь" або безплідні контроверсії. Але найгірше, це небезпека, що можеш бути неактуальним. Можеш звертатися до людей з конкретними проблемами — до виховників, до мішаних подруж, до людей, які борються з наркоманією, алькоголізмом — а все ж ніби говорити про зовсім для них непотрібні поняття.

Все таки я вірю, що варта порушити згадану тему; що варта нам застановитися над основними — хоч абстрактними — питаннями нашого існування як Української Діаспори. І тому хочу зробити спробу знайти новий підхід до питання — бути чи не бути українцям поза Україною?

Заки підемо далі, годиться подати коротке пояснення. Що це таке ідеологія? Це система ідей, яка пояснює суспільство, в якому живемо; пояснює, як воно функціонує, куди прямує, а радше куди повинно прямувати. А далі ще й те, що суспільство повинно

осягнути. одним словом — ідеологія це певного роду інтелектуальний компас. Вона нам дає напрямні, пояснює хто ми, що нам треба робити і т. д. І тому, що ідеологія відповідає на основні питання життя, вона надзвичайно приваблива для молоді, яка ставить собі власне такі питання.

Тепер дещо про історичну роль ідеології серед українства. В першій половині нашого століття — в роках 1900-1950 — ідеологія відіграла величезну роль. В цю епоху, люди, наші батьки, віддавали життя за ідеологію націоналізму. Інші умирали за комунізм. Поклонники одної чи іншої ідеології мали почуття самовпевненості — знали з ким вони йдуть. Теж вони знали хто їх ворог і, найважливіше, знали, за що вони гинули.

В другій половині нашого століття прийшов занепад ідеології в загальному. Деякі мислителі навіть заговорили про “смерть ідеології”. Часи стали спокійнішими, життя унормувалося, коли порівняти з катастрофами першої половини століття. В таких обставинах ідеологічний “компас” ставав менше і менше актуальним, і, мовляв, непотрібним.

Який вплив має цей занепад ідеології на поняття українства в діаспорі, на українські громади і на Пласт? Перш за все, мусимо собі усвідомити, що діяльність наших громад, шкіл, організацій, а особливо молодечих організацій, є зумовлена, керована й основана на ідеологічних принципах. В основному ми є прихильниками українського націоналізму (в різних його варіантах). Іншими словами, ми не опинилися б на еміграції, не брали б участі у громадському житті, не переймалися б долею України, якщо б наші батьки не думали ідеологічними категоріями.

І ось тут суть нашої великої проблеми. Ідеологічний фактор у загальному слабне. Ми бачимо, що наша традиційна ідеологія також тратить ефективність коли хочемо, щоб діяла, як дороговказ в сучасному житті. Ми знаємо, що традиційний націоналізм наголошує колективізм, а в сучасну епоху бачимо, що власне одиниця (the me generation) є в центрі уваги. Український націоналізм вимагав і вимагає створення самостійної української держави — але наша спроможність у діаспорі підтримувати таку ціль активною дією є мінімальна. Також не сміємо забути, що для молодшого покоління, Україна вже не є їх єдина країна (проблема двох батьківщин). Це не значить, що наші первісні, ідеологічно

намічені цілі втратили свою важливість, але, що вони вже не відіграють такої першорядної ролі в нашому житті, як це було колись.

Іншими словами, наша традиційна ідеологія все менше і менше здатна охопити, аналізувати, подати напрямні для відповіді на пекучі, сучасні питання. Ми колись діяли з почуттям певності, знали, що хочемо осягнути і як це зробити. Тепер ми набагато менш певні себе, непевніші щодо нашого напрямку, метод тощо. Чому це так? Моя відповідь це рівночасно дуже засадниче ствердження, постулат. Ми українці індивідуально, як громада, як суспільство дуже сильно мотивовані саме ідеологією. У контрасті, наприклад, до англосаксонів, що в засаді прагматичні й ідеології дійсно менше потребують, ми українці далеко більше вирішуємо щоденні проблеми, виходячи з залогень, які з природи ідеологічні. А жиємо тепер у часі, коли майже всі ідеології крушаться і занепадають, то й у нас закрадається душевна непевність. І тим самим теоретична база нашого існування, як української громади, є у поважній небезпеці. Ми опинилися в ідеологічній кризі й мусимо шукати нової, теоретичної розв'язки для питання — чому саме нам надалі існувати, як українській громаді?

Адже перед нами стоїть питання: Який сенс бути українцем в нашій другій батьківщині? (хотів я сказати “на чужині”, але попереднє краще підходить). Перш за все треба підкреслити, що ми (маю на думці людей, що їм коло 50 років і менше) існуємо у винятковій ситуації. А саме, у нас є вибір — бути чи не бути українцем. Очевидно, що такий вибір існував у минулому. Але мабуть він ще ніколи не був таким привабливим і легким. Батьки наші не мали такого вибору, коли приїхали до країн постійного перебування. Вони залишилися українцями і силою інерції, і з переконання, але теж тому, що фактично не мали можливості стати кимось іншим. У нашому випадку, а ще більше у випадку наших дітей, справа зовсім інша. Тому, що для молодих дуже легко стати “кимось іншим” — значить асимілюватися, — ми мусимо виробити новий *переконуючий* аргумент — чому людині варто зберігати свою українську приналежність.

Де кілька слів про мій підхід до цієї проблеми. До певної міри я — дарвініст. Вірю, що корисне, сильне, потрібне жиє і буде жити; а те, що слабе, некорисне, непотрібне призначене на загибель. Отже ставлю питання рубом: Чи бути українцем на довшу мету

поза Україною корисне, потрібне для даної одиниці? Чи збереження українства на чужині не є згори засуджене на невдачу? Якщо справа безперспективна, чи варта вона такого зусилля, яке ми в неї вкладаємо?

Думаю, що деякі — навіть досить численні — наші установи не мають перспектив. Наприклад, наші політичні партії вже тепер не мають функції, не мають впливу і не мають майбутнього. Взагалі установи й організації, яким питома гетто, себто, яким питома інтелектуальна, культурна або суспільна вузькість, довго не видержать. Я певний, що кожний з нас має свій список тих організацій, яким вже довго не існувати.

Все таки в мене переконання, що багато існує в наших громадах такого, що є життєздатне і корисне. А що ж це саме? Відповідаю на таке питання іншим питанням: Коли б зникла українська громада, за чим я б жалував? Де я, як одиниця, став би біднішим в інтелектуальному, емоційному і суспільному сенсі? Іншими словами, що дало мені, а ще більш суттєве, — що може дати моєму синові українство? (Знаю, що в декого зразу вирине репліка — а що ти дав, а що твій син дасть українству? На це моя коротка відповідь є та, що, якщо українство може збагатити одиницю, одиниця буде готова збагатити українство).

Перейдім до користей, якими сучасне діяспорне українство може обдарувати одиницю.

1.) Інтелектуальний аспект:

— мова, якою говорить (до більшої чи меншої міри) около 50 мільйонів людей. Ця мова є також ключем до інших, важливих слов'янських мов, як російської чи польської. Мільйони людей у світі вивчають російську та польську мови, а в нас доступ до них є улекшений через знання української мови. Коли наша молодь буває в будь-якій слов'янській країні, скоро доходить до висновку, що українську мову варто вивчити як слід і зберегти.

— наші курси українознавства не тільки ознайомлюють молоду людину з історією і культурою великого слов'янського народу, але можуть її познайомити — порядком порівняння і відмінностей з російською і польською культурами та історією.

— вивчати українське минуле і сучасне примушує молоду людину більше застановлятися над політичними проблемами східної Європи і тим самим робить з неї дозрілішого громадянина країни проживання.

II.) дво-культурність

— приналежність до так званих “двох світів” (українського і неукраїнського) також має великі позитиви. Посилює в людини порівняльний підхід і дає ширший обсяг думання. Людина вчиться, що де краще, а де гірше. Відомо, що творчість і дво-культурність часто ідуть у парі з собою.

III.) суспільний аспект

— приналежність молоді до української громади і діяльність в ній дає їй кращу можливість стати “обтесаною”, обізнаною, бувалою. Бувши членом або провідником у молодечих, студентських або інших організаціях, вона легко, навіть безконкурентно, дістається на провідні позиції. Скорше набуває вміння співпрацювати з іншими людьми, членами різних генерацій. Діяльність в обороні дисидентів, прав українського народу, доброго українського імені, виробляє зацікавлення політикою.

Треба також згадати, що багато діяльних членів наших громад є успішні професіоналісти й підприємці. Коли їх діти гуртуються, вони стають членами відносно престижової суспільної групи і в тім сенсі українство набирає певного суспільного престижу. Приналежність до молодечих українських організацій пов'язує молодь з групою, що спрямована вгору як по-англійському це називають “upwardly-mobile in-group”.

IV.) психічний аспект

— Знаємо, що приналежність до української громади пояснює молодій людині, хто вона така, з якого роду. Дає їй почуття, розуміння “roots”. Це важливий елемент у психічно здоровій людині. Приналежність і діяльність в українській громаді також може підсилювати індивідуалізм у молодій людині. Вона стає свідомою того, що “інша” від своїх неукраїнських ровесників і що вона не боїться бути “іншою”. Має незвичайне ім'я і прізвище, святкує свої свята, має знання іншої мови та культури і не цурається їх (її батьки вже не мешкають в еміграційних “геттах”, а часто займають престижові позиції так, що їх українство вже не є прикметою чогось “нижчого”). І так українство може виробити в людини цікавішу (більш “екзотичну”) індивідуальність.

Очевидно, що можна доповнити цей список плюсів, якими приналежність до української громади може потенціально обдарувати одиницю. Але, думаю, що він вистачає, щоб з'ясувати мій підхід до питань, які я порушив вище.

УКРАЇНА

*

Тримаю думки біля себе,
Що повні незгод й протиріч.
А донці кажу:
"Полюби оце небо,
Ці зорі,
Цей вітер,
Цю ніч".
Кажу "полюби" — і змовкаю.
Словами не скажеш про те,
Як запах кленового гаю
На серці з дитинства притерп.
Як зорі у мрії спадають,
Як спить заколисаний ліс,
Як в полі колосся співає,
Як пахне у лузі покіс.
Мій голос —
Спинився на слові,
Мій голос —
Лиш звук, а не я.
І все-таки, дочко,
З любові
Хай виросте мудрість твоя.
З любові до рідного вітру,
До рідного слова,
До зір.
З любові
До цілого світу,
Що з вічних тривог матерів.

Ганна Чубач

А ПІСНЯ — ЦЕ ДУША...

Олександр Білашу

А пісня—це душа. Вона живе в тобі
І має крила тяжко голубі,
То аж пращорні, то тугі бузкові —
Вся райдуга летить наготові
Наповнити вогнем те сяйво крил,
Наш славний друг і брат
пісеннокрил!

А пісня—це душа. Вона живе
для нас.
Її крилата пестить повсякчас,
Її годуєш ти з долоні долі,
І поїш кров'ю ті крилата кволі,
І поїш небом їх ясну можуть,
Стокрилий друже, славен будь!

Крилатішає наш несхитний рід.
Зав'язується з двіту буйний плід,
Бє має пісню тобто душу має.
І хай нас хижий недруг не займає,
Дістане він і в пісні одкоша.
Так. Пісня для народу — це душа.

Душа навік. Глибинна глибина,
Що дивні зорі винуртує з дна.
Височина, де серце аж нуртує.
Мільйони крил він піснею гартує.
Вмиває піснею мільйони крил.
Снагою поїть корінь-дивносил.

В УКРАЇНІ СТВОРЕНО НЕЗАЛЕЖНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТІЯНСЬКО—ДЕМОКРАТИЧНИЙ ФРОНТ 13.1. 1989 р., а поруч з тим ВІДНОВЛЕНО при нім Пласт

Після довшої підготовки відбулося Надзвичайне Установче Віче УХДФ, на якому прийнято Статут і Програму та обрано керівні органи УХДФ. Головою Центральної Ради цієї організації обрано ВАСИЛЯ СІЧКА.

Віче відмітило, що воно було скликане за надзвичайних обставин, тому що ЦК КПУ і КГБ розпочали кампанію припинити діяльність Фронту. Через те установче Віче має статус Надзвичайного. Воно було скликане з метою затвердження Програми і Статуту УХДФ та обрання керівного органу Центральної Ради Фронту.

Переведення Віча відбулося з перешкодами. Ще перед початком його, до приміщення силою увірвалося чотирьох службовців з апарату міністерства внутрішніх справ на чолі із заступником начальника розшуку Ленінського району міста Львова Зиновієм Смиком. Вони переглянули всі папери, відписали прізвища та адреси, особливо місця праці тих делегатів, що вже прибули на Віче. Ці дані потрібні будуть їм для репресій делегатів на місці праці. Як тільки службовці вийшли з приміщення, до них відразу приєднались КГБ-істи, щоб почути звіт.

Найперше Віче устійнило назву організації — Український Християнсько-Демократичний Фронт. Віче обрало Центральну Раду УХДФ в складі 13 осіб: Січко Василь, Картин Тарас, Єдинороз Степан, Торко Микола, Штурмак Іван, Чекальська Лідія, Касіян Володимир, Корнилюк Ярослав, Сеньковський Володимир, Кондратюк Микола. Члени Центральної Ради обрали головою Центральної Ради УХДФ Василя Січка, а секретарем — Лідію Чекальську.

Віче обговорило пекучу на сьогоднішній день потребу виховання української молоді й було вирішено відновити при УХДФ молодіжну організацію Пласт, яка існувала колись в Україні і її діяльність була припинена з приходом на українські землі сталінського терору. Віче доручило всім делегатам і членам громад УХДФ розпочинати практичну роботу з відновлення

Закінчилося Віче ввечері молитвами в наміренні українського народу.

Василь Січко — голова ЦР УХДФ
Лідія Чекальська — секретар ЦР УХДФ

Подано з малими скороченнями за "Гомоном України" ч. 7/2370/
15 лютого 1989.

Пласту. Доручено керувати цією роботою членам Центральної Ради Тарасові Каргинові, Степанові Єдинорозові, Миколі Торкові та Іванові Штурмакові. Керівником Пласту обрано Тараса Картина.

При УХДФ у Львові вже діє відновлення праці Товариства "Просвіти". Організаційно-керівну діяльність "Просвіти" Віче доручило членам Центральної Ради Ярославові Корнилюкові, Володимирові Сеньковському і Володимирові Касіянові. Головою "Просвіти" обрано ЯРОСЛАВА КОРНИЛЮКА.

Керівництво діяльністю релігійно-виховного і національно-патріотичного відродження населення Віче доручило членам Центральної Ради Петрові Січкові, Романові Чекальському і Миколі Кіндратюкові.

Організаційну роботу економічної діяльності УХДФ Віче доручило Зиновію Коникуві.

Крім цих справ, була обговорена ще потреба виділити фонди на допомогу Вірменії від Української Католицької Церкви. Були вислухані також звіти про переслідування УКЦеркви, зокрема делегата з Івано-Франківщини Івана Бойчука, який розповідав про село Грабівку, в якому каральні органи під загрозою суду тиснули, щоб підписувати згоду на відкриття у селі російської православної церкви. Віче осудило переслідування владою українських християн і прийняло резолюцію на захист УКЦ.

Поруч з цим Віче прийняло такі постанови:

а) Домагатися відкриття пам'ятника Митрополитові Андреєві Шептицькому. Доручило Центральній Раді написати відозву для збирання підписів щодо відкриття такого пам'ятника.

Віче прийняло постанову уважати День Проголошення Незалежності України 22 січня 1918 року найбільшим національним святом України, визнано потрібним закликати всіх українців урочисто і по-святковому відзначати цей день.

в) Віче осудило кампанію ЦК КПУ й КГБ спрямовану на припинення діяльності УХДФ, осудило брудні статті проти УХДФ, дію Президії Верховної Ради УРСР, яка заяву про реєстрацію УХДФ направила для розгляду ЦК КПУ України. Віче зобов'язало ЦРаду вислати протест з цього приводу до Президії Верховної Ради УРСР.

Проте залишилося ще багато інших справ, поладження яких вимагає при сприятливіших обставинах, скликати ще одне Віче на широкій представницькій базі.

НЕСКОРЕНИЙ
Скульптори О. О. Мельничук та М. П. Короткевич

**КОМУНІКАТ ч. 2.
у 175-ліття народження Тараса Шевченка**

Цього року 9-го березня минає 175 років від дня народження великого українського поета, борця і мученика за права українського народу Тараса Шевченка. Важливість Шевченка в історії українського народу не можна переоцінити, бо його творчість, а зокрема його політична філософія висловлена в його поезіях, стала підвалиною нашої національної свідомості. Це ж Шевченко став основоположником української літератури, який своєю поезією доказав, що українська мова здатна до вислову найглибших почувань людини, до найбільш філософських міркувань.

Не менш важливою є Шевченкова політична філософія, яка стала підставою нашого національного відродження, збудила приспану ворогами любов до нашого минулого і вказала нам єдиноправильний шлях, що тільки “в своїй хаті, своя правда і сила і воля”. Але це вимагає спільного зусилля, об’єднання всіх верств українського народу, до чого він закликає, говорячи, “обніміте ж брати мої, найменшого брата, нехай мати усміхнеться, заплакана мати”. А разом з тим він закликає стати на прю з нашими ворогами: “Вставайте, кайдани порвіте, і вражою злою кров’ю волю окропіте”.

Ось це і є наш дороговказ, який нам дав Шевченко, це напрямні нашої діяльності. Проголосивши 1989 рік — роком української мови, Світовий Конгрес Вільних Українців, як і ми, всі українці в вільному світі, хочемо вірити, що нашим братам і сестрам в Україні вдасться привернути потоптаній та обезправленій українській мові належні права на землі Шевченка, щоб слово Шевченка лунало вільно і не пофальшовано.

А тут, поза межами землі української зробім усе можливе, щоб українська мова, мова Шевченка — знайшла своє гідне застосування в кожній нашій родині, в кожній нашій церкві, в кожній нашій організації. Шануючи Шевченка — пошануймо і його мову.

Юрій Шимко
президент

Президія Секретаріату СКВУ

Василь Верига
генеральний секретар

**ДУМКИ НА ЧАСІ
(Гутірка на вечорі 19.11. 1988 в Торонті під час КУПО)**

“Невже тобі на таблицях залізних записано в сусідів бути гноєм, тяглом у поїздах їх бистроїзних?”... “О, ні! Не самі сльози і зідхання тобі судились! Вірю в силу духа і день воскресний твого повстання!” З “Прологу до “Мойсея” Івана Франка.

Коли голова ГПБ друг Янішевський зателефонував мені і запитався, чи я міг би прилетіти на конференцію КУПО, а якщо так, чи я міг би на цій нашій вечері висловити кілька думок, я нерозважно відповів — так, і ось стою перед Вами. Кажуть люди, що організації мають такий провід, на який заслуговують, а я думаю, що і те ж до промовців.

Це замість вступу, бо моя трудність насправді не в тім, що не маю думок, які хотілося б пустити в світ, а в тім, що пластові провідники й активісти, які тут зібралися на вечерю, вже їх в якійсь формі чули. Який сенс говорити до навернених? І ох, як хотілося б десь промовити до тих, які до жодних організацій не належать, нічого не роблять, за ніщо не відповідають, нічим поза своєю працею і родиною не цікавляться. Такі користають зі всіх здобутків своїх попередників чи сучасників, а від себе нічого не роблять! За кожним разом, як їду Америкою автом через платні мости думаю: як мудро хтось придумав! Хочеш їхати автом — плати за будову і направу доріг. Щось подібного варто би придумати для тих із нашої спільноти, які працею і потом своїх батьків і спільноти вийшли в люди, а не мають найменших моральних скрупулів повернути тим батькам і спільноті навіть частини того, що дістали. Егоїстами звать тепер таких науковці, це відомі самолюби. Біда в тім, що їх тепер чимраз більше: більше, як на початках нашого поселення на цім континенті. Ще більша біда в тому, що коли більшість якоїсь національної спільноти тратить відчуття суті своєї спільноти, перестає інтересуватися її потребами й життям, то та спільнота атрофується і починає зникати. Все, чим ми користуємося, а зокрема культура, потребує догляду, постійної опіки й практикування, щоб жити. Все теж має свою ціну, чи це у формі інтелекту, енергії чи

організації ресурсів. Та досить критичних уваг, і перейдімо до теми, під заголовком "думки на часі".

Я не знаю, чи є щось таке як "дух часу", але я певен, що є певні речі "на часі", які визначають дальший шлях народу чи спільноти, вгору або вниз. І я думаю, що цими речами "на часі" є 1000-ліття Хрищення України і пробудження нашого народу на рідних землях. Шекспір в свій час висловив це був фразою "дзер із а тайд ін дзе еферс ов мен". Я не вірю, що советський комуністичний режим щиро й чесно заводить перебудову і демократизацію. Поза говоренням, — не бачу жодних конкретніших ознак перебудови і демократизації, а те, що роблять то на те, щоб ще раз обманути Захід і врятувати імперію. Але я читаю про різні гуртки УГС, в обороні української мови, політичних в'язнів чи екології в Україні і поза нею, і думаю, що наш народ нарешті починає також будитися. А це зобов'язує пластовий актив і цілу патріотичну українську спільноту в діяспорі до посиленої дії. Особисті й родинні справи, нормальні заняття і праця мусять мати своє місце, але у винятковій порі ми мусимо теж знайти час, енергію і ресурси в користь української справи якраз "в дусі часу". Сусідні з Україною народи куди активніші й багато виразніше домагаються своїх людських, національних і державних прав. А українську спільноту в діяспорі повинні зобов'язувати святкування 1000-ліття Хрищення. Сказавши в зв'язку з тими святкуваннями "а", нам далі треба йти по азбуці церковного і національного оновлення, а зокрема далі ставити Україну на мапу світу і остаточно донести її існування до свідомости вільних народів. Наші брати і сестри на рідних землях будуть самі рішати, що і як їм робити, щоб основно змінити свою долю в СРСР, але подібного пробудження треба й українцям в діяспорі, бо ми жахливо асимілюємося, і жахливо тратимо українську мову. Для нашої молоді й середнього покоління мусить бути місце в українських церквах, а для їх мови й культури в українських родинях, школах, організаціях і інституціях. Збудити національно байдужих, які з різних причин від нас відійшли, не буде легко, але коли взятися до діла пляново, ангажуючи батьків, церкви, організації й інституції, то асиміляцію можна принаймні сповільнити, якщо не зупинити взагалі. Людину так шанують і цінять інші, як шанують і цінять національну спільноту, до якої вона належить, і навпаки: окрему національну спільноту так цінять і шанують, як цінять і шанують її окремих членів. Почуття

національної гордості і приналежності треба уваги, його треба плекати. Ми не гірші за сотні інших національностей на цім континенті, чи в світі! За національну, політичну, релігійну і т.д. свідомість мас — відповідають їх проводи, на яких лежить обов'язок ту їх свідомість постійно формувати. Наше молоде і середнє покоління треба усвідомити, що воно має моральний довг супроти своїх предків і батьків, що дали їм добру освіту, добру працю, розкішне життя у свободі й добробуті. І що той довг можна сплатити лише в один спосіб: йдучи слідами своїх батьків і предків, зберігаючи їх мову, звичаї і культуру, працюючи в організаціях і інституціях, які вони заснували, чи закладаючи кращі. Кажучи образово, їх треба навчити, що вони повинні не лише доглядати яблунь, що посадили їх предки, але й насаджувати нові, щоб і їхні діти могли їсти овоч унікального народнього генія. Розголос, який приніс нам Ювілей Хрищення, дає нам чудову нагоду, відкриває великі можливості. Хочу підчеркнути: якщо наш народ не хоче більше бути роботом в імперії північного сусіда, а ми не хочемо розплистися серед інших національностей в діяспорі, то всі свідомі національно українці там і тут мусять щось робити, щоб цього не сталося. Не зважаючи на втрати, поминаючи трудні ситуації і обставини там і тут, бо ще Лепкий колись писав:

"Ідуть роки та оставляють людям досвід:
Живий народ потрапить кожну втрату
Відзискати колись в роках наступних,
Якщо лиш віри він в своє призначення не тратив!"

"Що робити" — не буду порушувати, але: Коли наш народ і наша спільнота мають робити те, що треба робити, щоб відновити українську державу в Україні, і зберегти нашу національну субстанцію в діяспорі, і як? Моя відповідь, повертаючись до мого твердження, що є певні речі "на часі", і що в нас є той якраз "тайд"-приплив, є ТЕПЕР і РАЗОМ! Слово ТЕПЕР чудово пояснив колись Ліґоуріан, тож дозвольте мені Вас з ним познайомити:

"ТЕПЕР — це слово, що його постійно вибиває годинник часу. ТЕПЕР — це гасло мудреця. ТЕПЕР є правом розсудного. Пам'ятаймо це мале співце завжди, і — коли тільки треба буде виконати якусь працю, — умову чи фізичну, — ми повинні виконати її з усією нашою здатністю, пам'ятаючи, що тільки

ТЕПЕР є часом для нас — що ТЕПЕР є нашим; що КОЛИСЬ може ніколи не бути!"

ТЕПЕР — це нагода, відповідний, слухний, добрий час!

З власного досвіду скажу, що я це слово ТЕПЕР багато років тому запропонував був консервативній партії Алберти як виборчий "слоган"-гасло і вона з ним виграла вибори. І що я з моїми колегами, коли мінялися уряди Алберти, використав був його, щоб запровадити двомовне шкільництво і заснувати Канадський Інститут Українських студій. З нашої історії мажна б навести безліч прикладів, коли ми не запримітили нагоди, не усвідомили собі значення ТЕПЕР. Напр., коли б так Богдан Хмельницький, після своїх блискучих перемог над поляками, був усвідомив значення цього слова і сказав: ТЕПЕР на Варшаву, чи не змінив би був хід нашої історії? Або, якщо б наш народ в часи визвольних змагань був сказав собі: ТЕПЕР всі візьмемось до будови власної хати, чи не закріпили б ми були свою державність? Я люблю це слово ТЕПЕР і часто розглядаюся за ним, як нагодою. Використовую його також, коли кортить мене відложити щось на пізніше, на "КОЛИСЬ, яке може ніколи не бути"!

І тому сьогодні, в зв'язку з нашим 1000-літтям християнства й ознаками пробудження на рідних землях, я хочу поручити його нашому дорогому Пластові. Стільки тепер є роботи: в родині, в установах, в громаді, в Пласті, в Церкві, у світі! Такі великі зміни заходять скрізь. І так багато тепер залежить від людської ініціативи, ідейности, відваги. Жити тепер — не легко, часи скомплікувались, але коли були легкі? Радив колись Іван Франко: "Кожний думай, що на тобі мільйонів стан стоїть!", але скільки нас тепер знає ці слова? А варто б їх тепер вивчити, бо вже є твори Франка навіть у 50-ти томах. Та хто й скільки знову, тепер із молодшого покоління купує й читає українські книжки, пресу, якщо взагалі щось, крім англійської газети, читає? Щоб не йти задалеко за прикладом, скільки є передплатників "Пластового Шляху"? Або скільки купило й читає два перші томи ЕУ англ. мовою, щоб дізнатися хто ми, звідки походимо і куди, як народ прямуємо?

Тепер звернусь до ще одного малого, але критично важливого слова, слова РАЗОМ. Як і слово ТЕПЕР я вживав його часто в різних політичних ситуаціях, у пластовій і громадській праці, і завжди з позитивним вислідом. Не раз прошу помочі й

ніхто не реагує, аж поки не скажу, що це наша спільна справа, і єдиний спосіб її зробити, то взятися до діла разом! Як разом попрацюємо, як всі дамо — то немає сумніву, що зробимо. І люди роблять, і діло йде, а зокрема, коли я пічну від себе, тобто першим дам, чи першим стану до роботи! РАЗОМ нам вдалося збудувати в Едмонтоні пластову оселю, купити дім, заснувати Канадську Фундацію Українських Студій, Село Української Культурної Спадщини тощо, включно з Фестивалем 88 з нагоди 1000-ліття Християнства. Що за магічне це слово також, слово РАЗОМ, в його правдивому значенні: спільно, з'єднано! Брак єдності фатально відбилось, і досі відбивається, на долі нашого народу від початку його існування. Можна навести чимало прикладів, що діялося, коли ми не ставали проти ворога разом. Або коли разом не бралися до якогось діла, або коли разом не ставали в обороні нашого чесного імені. Скільки страчених нагод здійснити наші національні мрії і стати господарем на рідній землі ми прогавили, бо не розуміли цього слова. Пригадуєте пісню Мазепи? Чи слова Шевченка? Питалася і Леся Українка: "Хіба ти можеш осторонь стояти і там, де плетється братня кров?" А стояли, бо не розуміли, що якщо не будемо стояти разом, то згинемо поодинокі! До пластового принципу "не я, не ти, а ми", я би додав ще й принцип слова РАЗОМ, бо чому інакше ми застосовуємо гурткову систему праці, якщо не на те, щоб разом щось робити? Якби українці так разом навіть тепер, партійні і непартійні, сказали Москві, що державна мова в Україні мусить бути українська, і стали тільки нею говорити! Як би вони так разом вийшли на вулиці своїх міст, по кілька сот тисяч, як виходять тепер поляки, чи балтійці, чи вірмени! Якби ми так разом, як палестинці, стали домагатися своїх національних, людських і релігійних прав!

Безсмертний каменярь нашого народу Іван Франко з розпачі поставив в "Пролозі" до "Мойсея" трагічний запит: "Хіба тобі на таблицях залізних записано в сусідів бути гноєм, тяглом у поїздах їх бистроїздних?" Чи не думав він про українців в діаспорі також, що забувають величну Володимирівську спадщину і асимілюються? Трохи однак далі, в тому ж "Пролозі". Іван Франко пише: "О, ні! Не самі сльози і зідхання тобі судились! Віру в силу духа і в день воскресний твого повстання!" Друзі і подруги! Вірмо й ми, а головне: виявляймо нашу віру не словами, а на ділі, ТЕПЕР! РАЗОМ! Вірмо нашою посиленою працею,

жертвенністю, ідейністю! Використаймо цю величну нагоду — Ювілей 1000-ліття Християнства України, і ту мало видну, перебудову й демократизацію в ССРСР, на здійснення наших мрій, щоб запевнити вічність українського народу і вічність нашої української свідомості в діаспорі. Щоб жив і розвивався наш дорогий Пласт і щоб ми незабаром перещепили його й туди, звідкіля він вийшов — в Україні!

пл. сен. Василь Янішевський — голова ГПБ в каденції 1984-1988 звітує на Х КУПО

“ПЛАСТОВІ ВІСТІ” — неперіодичний вісник ГПБулави.

Видає: Президія Головної Пластової Булави.

*Адреса: Conference of Ukrainian Plast Organizations
25 South Duval Street
Grosse Pointe Shores, M1 48236 USA*

За зміст відповідає: генеральний секретар ГПБ, пл. сен. Ігор Король.

Відбито офсетом у Детройті. Наклад 250 примірників.

Річна передплата: 10 амер. дол.

Орест Гаврилюк

КАЗКА ДЛЯ НОВАЦТВА (та й для дорослих пластинів).

Розкажу вам про одного новака. Називається Петрусь.

Петрусь змалку любив музику. Як тільки навчився наставляти патефон, вишукував усі пластинки в хаті й слухав їх знову й знову й знову. А правдивим торжеством для нього бувало, коли батьки, бачачи його зацікавлення, брали його на концерт. Зокрема захоплювався симфонічною оркестрою. Зі задержаним віддихом слідкував, як рівно різали повітря скрипки, як їм вторували баси, як трубки вихвалялися попід небеса, як нетерпляче грозили своїм суперникам тромбони, цимбали дзеленькали, немов струмочок, ранком під лісом, і бубон пильнував порядок цокочучи: так! так! так! А все те разом зливалось в одну захоплюючу цілість і викликало враження, немов ти літаєш понад хмарами й досягаєш до самого раю.

Коли прийшов час Петрусеві йти в школу, то його записали до такої школи, де була оркестра. Петрусь зразу зголосився до участі. Йому призначили цікавий інструмент: тарілки. І почалося навчання. Спочатку приходило воно важко. Спершу треба було навчитися читати ноти, щоб знати коли саме треба вдарити тарілками. Петрусь робив багато помилок. Але під дбайливим оком диригента й ідучи за порадами провідника своєї секції — досвіченого бубніста, він за кілька місяців так опанував своє діло, що завжди знав, коли саме треба вдарити, не заскоро й не запізно, ані заголосно, ані затихо. Брязкіт мосяжних тарілок розлягався по всій аудиторії й акцентував найважливіші частини виконуваного твору.

Петрусь і не оглянувся, як проминула більша частина шкільного року й оркестра стала готувитися до кінцевого концерту. Будуть виконувати симфонію, в якій, на жаль, Петрусь має тільки один раз ударити в тарілки. Але це приходило в кульмінаційній точці, без якої композиція тратила якийнебудь ефект.

Один місяць перед концертом проголошено, що їхня оркестра оцінена за одну з найкращих в окрузі, і що на їхній концерт прибуде комісія, яка рішить, чи признати їм перше місце.

Петрусь хвилювався. Але він був певний, що своє завдання виконає бездоганно.

Один тиждень перед концертом Петрусь захворів на перестуду. Тяжко хворів. Маячив, зривався з ліжка, кричав, що без нього оркестра не дістане першого місця.

Один день перед концертом гарячка уступила. Лікар, вправді, заборонив Петрусеві йти на генеральну пробу, але сказав, що якщо гарячка до наступного ранку не вернеться, то можна піти на концерт.

На другий день Петрусь сидів на своєму місці в оркестрі. Уже диригент застукав паличкою й починають грати. Петрусь пильно слідкує за нотами. Ось вони вже на тій сторінці, коли Петрусеві прийдеться вдарити в тарілки. І раптом йому робиться дуже гаряче і дрож проходить по всьому тілі. Він зі страхом усвідомлює, що в нього вернулася гарячка.

Ще лише чотири такти до удару тарілок. На лице Петруся виступив холодний піт. Очі заходять млою й він чує, що втратить притомність. Останками сил зосереджує всю свою увагу на нотах, бачить помах палички диригента в свою сторону й сильно вдаряє тарілками. Більше не пам'ятає нічого.

Прийшов до себе від бурі оплесків, що стрясала залю. Над ним похилився його друг — головний бубніст і вогким рушником витирає Петрусеві чоло. Петрусь підвівся на лікоть і побачив, що там — на авансцені до диригента підійшов голова оціночної комісії й проголосив призначення першого місця їхній оркестрі.

х х х

На тому кінець казки для новацтва. А нам — дорослим пластунам, які вже відвикли слухати й інтерпретувати казки, годиться дати коротке пояснення.

Ця оркестра — це наш Пласт. Багато в ньому музикантів — від жовтодзюбих новачат аж до сивоволосих сеніорів і статечних добродіїв Пласту. І кожного потрібно. Кожний мусить бути на своєму місці й виконати призначене йому завдання. І не важне, чи комусь припала сольова партія, чи хтось грає першу скрипку, а чи, може, мусить тільки один раз ударити тарілками. Всі однаково важливі; нема нікого, без кого можна б обійтись,

Не можна теж сказати, що скрипалі є кращими музикантами, ніж флейтисти, або що бубністи є так далеко з-заду сцени, що їм

не потрібно присвячувати уваги. Всі мусять співдіяти, щоб осягнути одну мету.

Всі мусять суворо притримуватися нот. Ноти для нас — Три Головні Обов'язки і Пластовий Закон. Без них не буде мелодії, а лише хаос і какофонія. Коли виявиться, що в оркестрі є члени, які не вміють і не бажають навчитися грати, треба зуміти відпустити їх, а працювати з тими, які, якщо ще не є, та хочать бути мистцями свого діла. Провідники секцій мусять подбати, щоб їхні музиканти знали добре свої ноти й після них грали. У нас цю ролью сповнюють роєві, гурткові й провідники на всіх щаблях пластової драбини. Всі вони мусять стояти на висоті своїх завдань. Кожна оркестра потребує критики. Критика каже, як добре оркестра грає, чи робить поступ, чи занепадає. Але музичні критики теж мають зобов'язання. Коли кажемо, що оркестра зле грає, назв'їм її недоліки. Коли говоримо про від'ємні сторінки, скаж'їм як їх поправити. Коли сугеруємо ул'пшення, то р'ївночасно додаймо, як ми — кожен і кожна з нас — готові в тому допомогти. А коли оркестра милозвучно грає — будьмо справедливі й у р'ївній м'їрі похвал'їм її.

Н'їяка оркестра не може замкнутися сама в собі й існувати т'їльки для себе. Вона вир'їсла з'ї свого сусп'їльства, є його живим членом та існує для того, щоб своє сусп'їльство пол'їпшити. Я скажу ясно: **УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ МУСИТЬ СТОЯТИ НА СЛУЖБ'ї УКРАЇНСЬКОЇ НАЦ'її.**

Ви вибрали диригента, який ось стоїть перед вами й має почати програму. Але н'їякий диригент сам не створить концерту. Ото ж мусимо усвідомити собі, що співвідповідальність за долю ц'їлості спочиває на вс'їх нас, на кожному, в кого б'ється пластова серце. Кожний мусить спитати сам себе: що дав мені Пласт у мойому житт'ї? Якщо Пласт мені щось дав, то я мушу м'їй довг супроти Пласту з відсотками звернути, щоб пластову ідею передавати щораз то дальшим колам української молоді. Тому не см'їє в нас бракувати виховників, не може бракувати кандидатів на пости в станицях чи інших пластових проводах. Правдивий пластун не то що не відмовляється від обов'язків, але сам зголошується до праці, де потрібно. Тож бер'їмся за діло разом, а сп'їльно створимо чар'ївну симфонію Великої Пластової Гри!

19. XI. 1988.

ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС III-ій — РОЗДУМИ

пл. сен. Роман Павлишин

КОМІСІЯ ПЛАСТОВОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ В АВСТРАЛІЇ.

Від Редакції: Містимо матеріали Комісії Пластової Проблематики, що їх виготовив пл. сен. Роман Павлишин з Австралії з думкою, що ідею і техніку аналізу пластової проблематики в Австралії можна запозичити й поширити на всі країни, їх КПС-ни і станиці.

ЗВЕРНЕННЯ

до номінованих членів Комісії
і до Станичних Проводів.

Кожний, хто познайомлений із сучасним станом пластової організації свідомий того, що вона стоїть перед важкими проблемами як і в станицях, так і на крайовому та міжкрайовому терені. Пластовою проблематикою на ширшому форумі займається під ту пору Пластовий Конгрес Третій (ПКТ), якого остання сесія має відбутися при кінці цього року в Канаді. Пластова крайова організація нашого терену обов'язана взяти активну участь у розгляненні тих основних питань пластової проблематики, які займають увагу ПКТ. Рівночасно ми мусимо застановитися над проблемами, які виринають перед пластовою організацією у нас, в кожній нашій пластовій станиці зосібна.

В першу чергу кожний пластовий діяч і провідник мусить призадуматися індивідуально над тим, яку ролью відіграє, має відігравати Пласт в житті української спільноти і яке завдання має спільнота у відношенні до дальшої долі українського народу в цілому. Кожний, хто хоч побіжно слідкує за подіями на рідних землях, свідомий того, що український нарід переходить один з найтяжчих періодів своєї історії. Там зростають кадри людей, які, не зважаючи на небезпеку найтяжчих особистих жертв, стають активно в обороні української правди: мови, культури,

українського національного духа, у свідомості того, що самотнє існування нації стоїть перед смертельною загрозою відходу в небуття.

Чи українська діаспора має особливі завдання, яких не можна віднести до жодної іншої емігрантської спільноти у вільному світі? Чи пластова організація має свої особливі завдання, як одна із провідних складових частин тієї діаспори? Чи кожний пластовий діяч і провідник не має особливої відповідальності щодо майбутньої долі Пласту, як організації свідомої свого особливого призначення?

Ми маємо віднайти й згуртувати в першу чергу людей у нашому пластовому середовищі, які розуміють поставлені тут питання і відчувають моральну потребу й готовість служити інтересам Пласту, спільноти і загроженої нації із зрозумінням взаємної пов'язаності тих понять.

Коли погодитися з думкою багатьох, що Пласт зближається до кризової ситуації і коли віднести це до тієї ролі, яку він мав би виконувати у світлі згаданих угорі питань, мусимо теж погодитися, що стоїмо перед вибором або поставити усі можливі зусилля для ідейного й організаційного скріплення Пласту, або здати позиції, залишаючи його на призволяще приспіненого завмирання.

У нас є кадри пластунів, чи людей, які вийшли з пластового середовища і стоять на керівних професійних постах. Маємо потенціал для реальної поступової обнови пластового руху. Але чи знайдемо в кожній станиці групу людей, які готові віддати свої послуги для тої справи?

Від ЮМПЗ в Аделаїді пройшло більше, як рік часу. Дискусія, яка була розгорнулася на форумі ЮМПЗ за моєю ініціативою, дала в результаті певні конкретні пропозиції для КПС. Минуло багато невикористаного часу. І коли ініціативу було відновлено на нещодавній зустрічі пластових станичних старшин у Мельборні, то КПС затвердила створення Комісії Пластової Проблематики (КПП) за залученою тут схемою. Не можна більше гаяти часу. Як номінований голова КПП я готовий поставити свої послуги для тої справи, під умовою, що вона знайде зрозуміння і піддержку в станичних проводах і що відповідні особи пластового середовища погодяться увійти в склад відділів КПП.

Завданням номінованого проводу КПП на найближчу мету є познайомити станичні проводи із залученою тут схемою КПП, і

створити станичні відділи КПП. Наступним кроком буде ідентифікувати найпекучіші проблеми й практичну і реальну програму праці. Мою роллю, як голови КПП, в обставинах моєї ізоляції від решти проводу КПП бачу як спів-ініціатора і координатора програми з особливим вкладом у процес розгляду внесків і формулювання висновків та рекомендацій.

Це звернення, зі залученою затвердженою КПС схемою організації КПП, пересилаю до рук заступника голови, пл. сен. М. Добровора і секретаря, пл. сен. О. Тарнавської для їх використання в процесі створення стейтових відділів КПП.

Коли мова про програму праці КПП, то, як я бачу справу, КПП мала б, окрім розгляду проблематики під дискусією на ПТК, займатися кожночасно тільки одним більшим проектом, спільним для всіх наших станиць. Рівночасно кожний відділ КПП мав би брати до уваги кілька особливо пильних проблем вужчого засягу, які відносяться специфічно до даної станиці, а їх розв'язки лежать у компетенції існуючих станичних органів. Тут відділ КПП мав би завдання ідентифікувати такі проблеми й допомогти дотичним органам їх розв'язати, за жодних обставин не встряваючи в компетенції тих органів.

Це все, що я бажав би сказати на сьогодні. Розраховую, що мельборнський відділ, у своїй ролі проводу КПП, оформить звернення до дотичних станичних проводів і окремих осіб для створення відділів КПП. Надіюся теж на вияв зрозуміння та відданої піддержки для цієї справи на всіх щаблях нашої пластової організації.

**Із пластовим привітом
СКОБ!**

17. 3. 1988.

Комісія Пластової Проблематики в Австралії

**РЕЗОЛЮЦІЇ НАРАДИ 29 ЖОВТНЯ 1988 В МЕЛЬБОРНІ
до Пластового Конгресу Третього**

ТЕМА I — ПЛАСТ І УКРАЇНЬСЬКА ДІЯСПОРА

1. Поняття української діаспори, як його подається в матеріялах ПКТ, включає багато корисних думок, які можна використовувати в інтерпретації ідейних основ Пласту. Було б некорисним, однак, уводити це поняття, як одне з центральних у пластову ідеологію.
2. Ідейні основи Пласту мають залишитися незмінними. Пропоноване "Кредо діаспорного українства" не можна включити в пластову ідеологію, не міняючи сутності Пласту в його історичній і сучасній ролі.
3. Думки щодо відношення Пласту до української діаспори і до країни

поселення, поміщені в матеріялах ПКТ, належить узгляднити в розробленні пластових виховних принципів і програм пластової діяльності на крайовому рівні.

4. Роль Пласту служити інтересам української спільноти в цілому. Завданням крайових пластових організацій є знаходити найефективніший підхід у розробленні програм пластової діяльності, пристосовуючи їх до потреб і можливостей терену. В інтерпретації пластового закону треба ставити на першому місці виховання пластових кадрів в українському дусі і закріплювання в них потреби збагачувати своє знання і український зміст своїх зацікавлень. Бездоганне знання української мови в письмі й слові, треба рахувати у відношенні до нашого терену метою, а не передумовою членства в Пласті.

**ТЕМА III А — НОВІ ФОРМИ І НАПРЯМНІ ДІЯЛЬНОСТІ УЛАДУ СТАРШИХ
ПЛАСТУНІВ**

1. Одним із головних засобів розгорнення ефективної діяльності УСП рахуємо скріплення живого контакту між його членами, як також з членами УПС, на форумах станиць, крайовому і міжкрайовому.
2. Передумовою для переведення задовільних програм уважаємо скріплення організаційної системи УСП і особливого складу його проводу та пристосування програм праці до потреб і обставин нашого терену.
3. В основному погоджуємося з думками в матеріялах ПКТ щодо програми діяльності УСП, але пропонуємо взяти до уваги визначення членства УСП, яке є поширене у відношенні до визначення, що його подано в Прелімінарі II, пропозиції 1. 1. (i):

Членами УСП є ті, що:

(i) плекають людські чесноти та прикмети характеру і зацікавлені в інтелектуальному рості, в досягненні професійних чи званевих кваліфікацій, у підвищенні знання і компетентности, у пізнанні правди та в здобуванні особливих уміlostей (наукових, культурних, мистецьких, спортових тощо)

або:

(ii) (далі як в оригіналі)

4. З досвіду терену Австралії пропонуємо окрему ініціативу для оновлення відчуття відповідальности та організаційної дисципліни на базі співпраці між Осередками Праці УСП і Крайовою Референтурою УСП при особливому зусиллі зі сторони станичних і крайових проводів та пластового сеніорату служити порадою і допомогою в міру потреби і в дусі дружньої співпраці.

**ТЕМА III Б — НОВІ ФОРМИ І НАПРЯМНІ ДІЯЛЬНОСТІ УЛАДУ ПЛАСТОВОГО
СЕНІОРАТУ**

1. Сеніорат є інтегральною частиною Пласту. Організаційна система Пласту в теперішній її формі дає всі потрібні можливості для багатогранної діяльності УПС, включно з проектами широкого засягу, залежно від ініціативи, потенціялу та ідейного ставлення його окремих членів.
2. Оформлення Сеніорату як складової частини Пласту з широкими громадськими і партійно-політичними завданнями та відповідними програмами

діяльності є несумісним з сучасним характером Пласту. Введення таких програм вимагало б ґрунтову зміну характеру Пласту і діяло б на шкоду Пласту в його традиційній ролі.

Створення окремої організації з характером загальногромадського або партійно-політичного середовища є справою поза пластовою відповідальністю.

3. Завданням Сеніорату на ближчу мету є довершити і скріпити свою організаційну мережу на базі існуючих організаційних форм — Крайової Референтури Пластового Сеніорату, Осередків Праці і куренів, та взяти під увагу три альтернативи сеніорської діяльності:

а. Включення у виховну працю з молодшими уладами УПН і УПЮ і живий зв'язок з УСП та/або участь у пластових організаційно-адміністративних ділянках;

б. Діяльність на терені Осередків Праці та/або пластових куренів;

в. Як мінімальні зобов'язання супроти Пласту:

* формальне продовження членської приналежності;

* готовність у міру потреби допомагати Пластові у переведенні особливих завдань і акцій;

* участь хоч в одному специфічному прояві організованого життя української спільноти.

X-і ЗБОРИ КУПО

пл. сен. Галина Юник

X-і Збори КУПО розпочалися в п'ятницю, 18-го листопада, 1988 року, нарадами Орлиного і Скобиного кругів у пластовому домі станиці Торонто.

В суботу 19-го листопада, в Інституті св. Володимира, ранком відбулося офіційне відкриття Зборів КУПО. На тлі прапорів: українського та країн поселення делегатів, які внесли юнаки і юначки та старші пластуни станиці Торонто, голова ГПБ, пл. сен. В. Янішевський відкрив X-і Збори КУПО. Він прочитав слово Начального Пластуна, який, на жаль, не міг прибути особисто, та однохвилинною мовчанкою згадав тих, які відійшли на Вічну Ватру. Присутні відспівали молитву Царю Небесний і Пластовий Гимн.

Після відкриття, обрано Президію зборів у такому складі:

предсідник: пл. сен. Орест Джулинський — Канада
заступники: пл. сен. Марта М'ялковська — Німеччина
пл. сен. Ігор Сохан — ЗСА
секретарі: пл. сен. Оксана Закидальська — Канада
пл. сен. Христя Ковч — ЗСА

З деяким змінами, прийнято порядок нарад, правильник нарад та правильник Нарад Комісії.

Вибрано Комісії: Верифікаційну, Номінаційну, Видавничу, Господарсько-фінансову, Резолюційну, Виховну УПН і Виховну УПЮ. Верифікаційна Комісія, під проводом пл. сен. Ю. Ференцевича, перевірила правильність представництва країн та подала звіт.

Короткі звіти, щодо стану Пласту в їхніх країнах представили голови КПС-ин:

Австралії — пл. сен. Ю. Суховерський

Аргентини — пл. сен. Р. Селянський

Великої Британії — пл. сен. М. Попович

ЗСА — пл. сен. І. Сохан

Канади — пл. сен. О. Джулинський

Німеччини — пл. сен. М. М'ялковська

Всі підкреслили: зменшення числа членів, брак виховників та занепад української мови. Лише в Німеччині, завдяки безкомпромісній поставі проводу, який не застосовує компромісу, українська мова вживається всіма членами на всіх пластових заняттях.

Після звітів Голів ГПБулави та ГПРади та дискусій над ними, уділено абсолюторію уступаючим проводам. Ранішня сесія закінчилася в год. 1:30 із запізненням на півтори години.

Відразу по обіді, розпочалася чергова сесія ПКТ. Пл. сен. Іван Винницький, на підставі праці упродовж останніх чотирьох років представив візію Пласту в рамках української діаспори. Після довгих міркувань та дискусій, учасники сесії порекомендували ряд резолюцій та рекомендацій до затвердження Пленумові КУПО. Вони також постановили продовжувати працю ПКТ під керівництвом пл. сен. Слюсарчука із ЗСА.

Під час святкової вечері, делегати і гості мали нагоду відпружитися та вислухати глибоко-змістовне слово президента СКВУ, пл. сен. П. Саварина. Цікаво і з уявою представили юначки ІУ-го куреня, ім. Лесі Українки, сцену базовану на творі І. Франка "Іван Вишенський", за яку вони отримали III-ю нагороду на "Орликіяді" ц. р. Її написала юначка Таня Соханівська. Юнаки ХУ-го куреня відтворили сцену, яку написав юнак Михайло Винницький і за яку вони отримали I-шу нагороду на "Орликіяді". Після закінчення вечері, пл. сеніори роз'їхалися по домах на відпочинок, а старші пластуни розпочали свій З'їзд.

Промовляє Юрій Савицький, сидять ст. пл. Юрій Мончак, пл. сен. Іван Винницький, пл. сен. Софія Качор.

Неділя, 20-го листопада, в Інституті св. Володимира, розпочалася молебнем, який відслужив о. Петро Бублик, капелян православних пластунів Станиці Торонто.

Відразу після молебня, Пленум Зборів вислухав звіту Номінаційної Комісії та обрав нову ГПБулаву і ГПРаду. Склад їх поданий окремо.

Праця комісій продовжувалася до обіду. Після обіду розпочалася остання пленарна сесія X-их Зборів КУПО, на якій були представлені звіти комісій та схвалені резолюції і рекомендації.

У своєму слові, новообраний голова, пл. сен. Орест Гаврилук, подякував Зборам за довір'я та пообіцяв докласти всіх зусиль, щоб це довір'я оправдати.

X-і Збори КУПО закрито відспіванням Гімну Закарпатських Пластунів.

РЕЗОЛЮЦІЇ І РЕКОМЕНДАЦІЇ 10-ИХ ЗБОРІВ КУПО

I. ЗАГАЛЬНІ ПОСТАНОВИ І ПРИВІТИ:

1. Збори КУПО вітають увесь український народ в Україні та заявляють свою солідарність з ним у його змагу до самостійности. З подивом спостерігаємо сучасний змаг до самостійности в Україні і заявляємо йому свою всесторонню підтримку. Вітаємо у вільному світі членів українського руху опору, зокрема колишнього голову Української Гельсінської Групи в Україні, Миколу Руденка, та запевняємо їх про свою підтримку.

2. Вітаємо Ієрархії, Голов Українських Церков, організації української молоді, всі церковні, наукові та політичні організації.

3. З нагоди 70-ліття відновлення української державности, 10-ті Збори КУПО вітають У-ий Світовий Конгрес Вільних Українців і бажають успіху в об'єднанні української діаспори.

4. Вступаючи в нове тисячоліття, закликаємо українців у діяспорі поглиблювати українську християнську духовність та підтримувати наш народ в Україні в його змаганні за релігійну свободу.

Конференція Українських Пластових Організацій з глибоким признанням і подивом спостерігає відкриті вияви релігійности в Україні і клонить голови перед героїзмом сучасних ієрархів, священників і вірних.

5. Події останніх років підтверджують нежиттєздатність комуністичної радянської системи, що визнав і сам уряд, проголошуючи політику перебудови. Не зважаючи на проголошені реформи в Радянському Союзі, продовжується в Україні порушення основних прав людини, як право на рідну мову, вияв віри, свобідного збору. Пластуни подивляють намагання українського народу здобути свої права і власне національне і гуманне правління.

6. Останній період "гласности" дав можливість частинно виявити репресію на національно-культурну самобутність українського народу, а також правду про роки 1931-1933, тобто про голодомор. Пласт схвалює домагання українського суспільства в Україні виявити історичну правду, т. зв. чорно-білі плями минулого і дає цьому процесові беззастережну підтримку.

7. З уваги на послідовне і планове усування української мови зі шкіл, наукових і урядових інституцій Радянської України, Пласт з признанням вітає і підтримує зусилля діячів культури в Україні в обороні української мови, домагання мати українські школи й повне удержавлення української мови у житті країни.

8. 10-ті Збори КУПО надають Головній Пластовій Раді повноважність покликати комісію для вибору Начального Пластуна в часі поміж 10 і 11 Зборами КУПО.

9. 10-ті Збори КУПО постановляють уневажнити постанову 5-тих зборів КУПО які, затверджуючи рекомендацію ч. 4-05 Пластового Конгресу Другого, схвалили щоб "запровадити систему координації щодо часу відбування крайових з'їздів і зборів КУПО так, щоб крайові з'їзди і збори КУПО не відбувалися в тому самому році".

10. 10-ті Збори КУПО рекомендують Головній Пластовій Булаві розглянути доцільність прапору Українського Пласту.

II. РЕЗОЛЮЦІЇ Й РЕКОМЕНДАЦІЇ ВИХОВНОЇ КОМІСІЇ УПН:

1. З уваги на важливість УПН, який є середовищем для початкового формування основних рис пластового характеру, треба щоб новацькі виховники мали визнання і підтримку пластових проводів відповідно до виконуваних ними завдань.

2. 10-ті Збори КУПО висловлюють подяку з признанням для редакції "Готуйсь" і журналу новацьких виховників "Вогонь Орлиної Ради".

3. Доручаємо Головній Пластовій Булаві започаткувати поновний розгляд справи назовництва в УПН.

4. Велика Рада Орлиного Круга схвалила, що крайові референти УПН є провідниками Орлиного Круга в своїх країнах і всі виховники з днем здобуття ступеня гніздового стають дійсними членами Орлиного Круга, а всі ті, що здобули ступінь новацького впорядника, стають членами-кандидатами Орлиного Круга. 10-ті Збори КУПО потверджують це рішення.

5. Пропонується включити роєвих батьків у виховну систему УПН. Поручаємо головним булавним УПН розпрацювати проєкт правильника для батьків-опікунів та підшукати для них відповіднішу назву.

6. Закликаємо всі Крайові Пластові Старшини відзначити 65-ліття УПН.

7. Поручаємо головним булавним УПН покликати комісію, яка розгляне різні форми програм на семінари для батьків, які хочуть стати виховниками, та для батьків-опікунів.

8. Поручаємо головним булавним УПН посилити переведення історичних ігор у новацьких таборах для новаків і новачок і розглянути можливості дошкোলів для виховників, які переводять ці ігри. Поручаємо новому проводові відповідно змінити правильник УПН, щоб уможливити:

- новачкам брати участь в історичних грах та носити приписані відзнаки;
- меншим країнам і станицям переводити історичні ігри не конечно до приписаної проби.

9. Рекомендуємо розпочати працю над підручником для новацьких виховників.

10. Закликаємо всі станиці, щоб передплачували "Вогонь Орлиної Ради" для всіх новацьких виховників.

11. Поручаємо головним булавним УПН видати "Історію УПН", яку написав Старий Орел і в майбутньому долучити її до загальної історії Пласту.

12. Закликаємо Головну Пластову Булаву і Крайові Пластові Старшини, щоб застановилися над приєднанням до новачтва нових членів, які підходять вимогам Пласту.

III. РЕЗОЛЮЦІЇ Й РЕКОМЕНДАЦІЇ ВИХОВНОЇ КОМІСІЇ УПЮ:

1. 10-ті Збори КУПО доручають головним булавним УПЮ підготувати пропозиції для усучаснення Правильника УПЮ у всіх його частинах, а саме:

I. Програмові та устроєві напрямні.

II. Пластові проби.

III. Пластові іспити вмілостей.

Пропозиції на усучаснення слід представити та узгіднити на з'їздах зв'язкових у країнах і тільки тоді остаточно представити до затвердження Головній Пластовій Булаві. Пропозиції відносно II-го пункту (пластові проби) Головна Пластова Булава має вислати до Крайових Пластових Старшин до трьох місяців, зн. до 18-го лютого 1989, а відповіді мають наспіти назад до Головної Пластової Булави, згл. Скобиного Круга, до дев'ятох місяців пізніше, зн. до 18-го листопада 1989 року. У випадку не надіслання відповідей Крайовими Пластовими Старшинами, це уважатиметься як згода з пропозиціями. Ця резолюція має бути виконана до наступних Зборів КУПО.

2. Рекомендації щодо нового видання підручника для юнацтва:

- а) новий підручник має бути посібником для юнацтва, зорганізований по темах пластування;
 - б) крім редактора, до кожної теми повинні бути дорадники — принаймні один діючий виховник, старший пластун/-ка і юнак/-чка. Це служитиме, як запевнення для редактора, що вимоги і формат будуть зрозумілі виховникам і юнацтву;
 - в) формат посібника повинен бути наперед укладений редакційною колегією;
 - г) пропонуємо лишити підручник "Життя в Пласті" без змін, а новому підручникові дати іншу назву.
- Ця резолюція має бути виконана до чергових Зборів КУПО.

3. Пропонуємо видати підручник для виховників, де виховні матеріали та напрямні, включно з уже друкованими найкращими матеріалами (напр., у "В Дорогу з Юнацтвом") будуть разом зібрані. До цього діла головні булавні УПЮ повинні скласти редакційну комісію. Ця резолюція має бути виконана до XI Зборів КУПО.

4. У структуру виховної системи УПЮ вводиться новий пост гурткового батька/матері. Подібно, як дотепер є вимогою, що кожний гурток має впорядника, додати, що кожний гурток матиме батька/маму-опікуна. На цей пост покликають одного з батьків членів гуртка.

5. Тому, що молода людина, вихована в Пласті, користує з того в пізнішому житті, треба підкреслювати, що певний час та доросла людина повинна заявити свою вдячність допомогою Пластові. Підкреслюємо потребу передати юнацтву, як частину виховної програми, почуття відповідальності й обов'язку до Пласту та до праці в Пласті. Головні булавні УПЮ повинні взяти це під увагу та подати зміну змісту пластових проб.

6. У програму пластових проб УПЮ треба включити більший ужиток пластових іспитів уміlostей з метою піднести рівень пластового знання юнацтва.

7. Доручаємо усучаснити правила пластового впоряду і включити їх у посібник юнацтва.

8. Станичні проводи повинні давати повну допомогу активним виховникам відповідно до їх функцій у той час, включно з оплатами вишколів, з'їздів, та передплат пластових журналів.

9. Тому, що українська мова є zagrożена в Україні й у діаспорі, а без мови немає доступу до духовності українського народу, і також тому, що без неї неможливі контакти з нашим народом в Україні і з нашими земляками в інших країнах поселення, 10-ті Збори КУПО підтверджують, що знання української мови є передумовою приналежності до Пласту.

10. Слід посилити пов'язання програми виховної праці зі сучасною Україною та потвердити 7-му точку Загальних Резолюцій 9-тих Зборів КУПО, які стверджують потребу безпосереднього і живого зв'язку молоді з Україною.

11. Рекомендуємо Головним Булавним УПЮ скоординувати з Крайовими Пластовими Старшинами час спеціалізаційних таборів у їхньому плануванні пластового таборування.

12. У виховну програму юнацтва слід включити більше товарисько-культурних занять.

13. Рекомендуємо, щоб на всіх пластових заняттях (включно з таборами) в першу чергу використовувати доступні сучасні україномовні підручники й матеріали, наприклад "В Дорогу з Юнацтвом".

14. Рекомендуємо посилити співпрацю з батьками (спільне планування, повідомлення, участь і роля батьків у церемоніях; обіт, підвищення ступенів, відзначення).

15. Рекомендуємо виробити пластові заняття, які посилять увагу на збагачення української мови.

16. Рекомендуємо організувати спеціальні форуми для зустрічі скобів і віриць (напр., спеціальні відправи в масштабі крайовому і міжкрайовому).

17. Рекомендуємо, щоб головні булавні УПЮ розглянули можливість скласти програми для старшого юнацтва, яке здобуло III-тю пробу, а не є зацікавлене стати виховниками.

18. Рекомендуємо, посилити елементи релігійности в пластовій програмі.

ІУ. РЕЗОЛЮЦІЯ І РЕКОМЕНДАЦІЇ КОМІСІЇ УСП:

1. Доручаємо головному булавному УСП зайнятися занедбаною справою видання правильного відзначень. Згідно з правильником УСП з 1976-го року, відзначення в УСП є нормовані правильником відзначень, а до 1988-го року такого правильника немає.

2. Доручаємо головному булавному УСП припилювати злуку Уладу Старших Пластунів та Уладу Старших Пластунк в один Улад Старшого Пластунства, яка була схвалена на 8-их Зборах КУПО в 1980-му році. Доручаємо головному булавному УСП припилювати, щоб ця злука була ратифікована четвертою країною і тим увійшла у життя. Відтак доручаємо перевидати правильник УСП.

3. Рекомендуємо Головній Пластовій Булаві на наступному Конгресі заторкати більш пекучі проблеми Пласту, а саме брак виховників, занепад української мови в Пласті, і редакційні та фінансові проблеми Видавництва.

У. РЕЗОЛЮЦІЇ Й РЕКОМЕНДАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКО-ВИДАВНИЧОЇ КОМІСІЇ:

1. Кожний член Пласту, в усіх країнах нашого поселення, одержує пластовий журнал свого уладу, як привілей приналежності до Пласту. Всі пластуни, в усіх країнах нашого поселення, піддержують пластові журнали і Пластове Видавництво.

2. Крайові Пластові Старшини в усіх країнах перебирають на себе обов'язок зібрати ухвалені на Зборах КУПО фінансові обтяження та пересилати їх вчас до Головної Пластової Булави. Іншими словами, всі фінансові зобов'язання пластового членства до Пластового Видавництва стають частиною внеску платного до Головної Пластової Булави. Головна Пластова Булава, на основі членства, вплачує відповідні суми до Пластового Видавництва і на цій підставі Пластове Видавництво бюджетує і провадить свою діяльність.

3. 10-ті Збори КУПО приймають до відома формат ведення Пластового Видавництва, представлений Зборам діловодом видань та на основі рекомендацій, випрацьованих на нарадах пластового активу 10 вересня 1988 р. в Торонті.

4. Місяць жовтень проголошуємо місяцем пластової преси і пластових видань.

5. Бюджет Головної Пластової Булави на рік 1989 (в американських доллярах):

ПРИБУТКИ:

Австралія	\$1,500
Аргентина	1
Велика Британія	400
ЗСА	10,500
Канада	4,200
Німеччина	500
Різне	2,899
Разом	\$20,000

ВИТРАТИ:

Чинш	\$1,100
Канцелярія	2,300
Телефон	1,200
Пошта	1,500
Подорожі	3,300
Репрезентація	1,100
КУПО	2,300
Видавничі - ГПБ	1,500
Нач. Пластун	1,000
ГПРада	1,000
Виховні	1,400
Різне	2,300
Разом	\$20,000

6. Бюджет Головної Пластової Булави на роки 1990 і 1991 буде підвищений у міру зросту інфляції у ЗСА.

7. Річний бюджет Пластового Видавництва (в амер. доллярах):

ПРИБУТКИ

Передплати журналів (на підставі стану членства):

Австралія	\$10,200
Аргентина	500
Великобританія	2,575
ЗСА	74,925
Канада	25,600
Німеччина	4,250
Різне	2,630
Разом	\$120,680

ВИТРАТИ

Видання 10 чисел "Готуйсь", 10 чисел "Юнака" і 4 числа "Пластового Шляху":

Пошта	\$20,784
Друк	79,800
Конверти	1,646
Наліпки	650
Платні	15,000
Чинш	1,800
Телефон	500
Різне	500
Разом	\$120,680

ІУ. РЕКОМЕНДАЦІЇ НОМІНАЛЬНОЇ КОМІСІЇ:

рекомендуємо, щоб у Правильнику Внутрішньої Дії Головної Пластової Булави було зазначено, що голови Крайових Пластових Старшин мають право на участь з правом голосу в усіх сходах Головної Пластової Булави.

1. ГОЛОВНА ПЛАСТОВА РАДА:

а) Президія:

1. пл. сен. Любомир РОМАНКІВ (ЗСА) голова
2. пл. сен. Слава РУБЕЛЬ (ЗСА) заст. голови і тимч. секретар
3. пл. сен. Тарас ДУРБАК (ЗСА) член
4. пл. сен. Юліян КРИЖАНОВСЬКИЙ (ЗСА) член
5. пл. сен. Люба КРУПА (ЗСА) член
6. пл. сен. Ірена КУРОВИЦЬКА (ЗСА) член
7. пл. сен. Іван ФРАНІВ (Канада) член
8. пл. сен. Роман ВЖЕСНЕВСЬКИЙ (Канада) заступник
9. пл. сен. Юрій ФЕРЕНЦЕВИЧ (ЗСА) заступник
10. пл. сен. Борис ПАВЛЮК (ЗСА) заступник

б) Члени Пленуму:

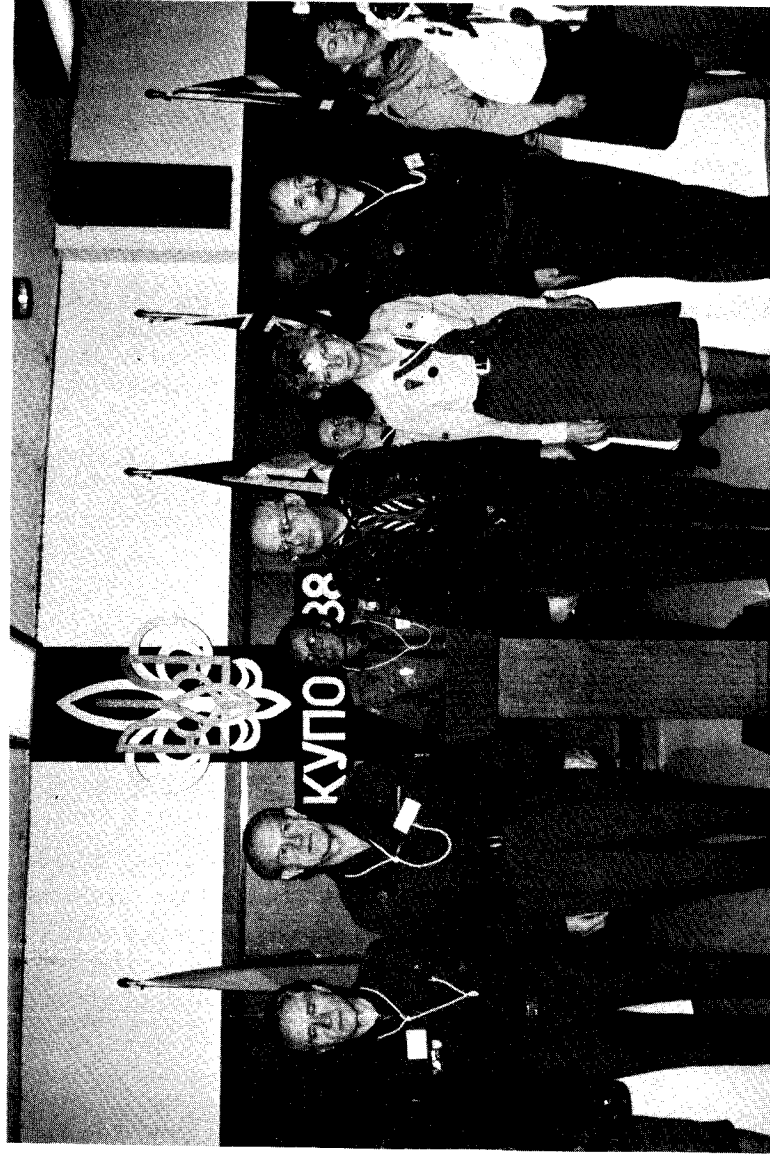
Голови Крайових Пластових Рад:

1. пл. сен. Надя ТЕОДОРОВИЧ в Австралії
2. пл. сен. Михайло ВАСИЛИК в Аргентині
3. пл. сен. Ярослав ГАВРИХ у Великобританії
4. пл. сен. Ольга КУЗЬМОВИЧ у ЗСА
5. пл. сен. Юля ВОЙЧИШИН у Канаді
6. пл. сен. Ірина КОЗАК у Німеччині

1. Голова пл. сен. Орест Гаврилюк, ЧМ
2. 1-ий заступник голови для виховних справ пл. сен. Таня Джулинська
3. 2-ий заступник голови пл. сен. Володимир Базарко, Ч.К.
4. Генеральний секретар пл. сен. Ігор Король, Бурл.
5. Головний Булавний УПС пл. сен. Василь Мочула
6. Головний Булавний УСП ст. пл. Оріся Гриців-Ковч, П.С.
7. Головний Булавний УПЮ-ів пл. сен. Петро Содоль, Л.Ч.
8. Головна Булавна УПЮ-ок пл. сен. Іванна Ганкевич, П.С.
9. Головний Булавний УПН-ів пл. сен. Надя Кулинич, Верх.
10. Головна Булавна УПН-ок пл. сен. Людмила Дармограй, Гр.
11. Діловод Дослідно-Плянвальної Комісії пл. сен. Юрій Слюсарчук, ЧМ
12. Діловод Фінансів і Господарства пл. сен. Євген Михалович, ЧМ
13. Діловод Видань пл. сен. Микола Юник, К.В.
14. Попередній голова ГПБ пл. сен. Василь Янішевський, Л.Ч.

Члени новобраних ГПР і ГПБ складають обіт перед головою ГПР пл. сен. Л. Романковим.

Новообрана ГПБулава на Х КУПО складає обіт перед головою ГПРади
 Частина членства ГПБ: пл. с-ри: Іван Франів, Роман Вжесневський (стоїть під
 лепійкою Орест Джулинський — передсідник нарад на Х КУПО), новий голова ГПБ
 Орест Гаврилюк, Таря Джулинська, Петро Содоль, Іванна Ганкевич.

ОПОЗИЦІЯ ЩОДО ТРЕТЬОЇ ТЕМИ ПКТ III ст. пл. Христини Санторе, ЛМ

Я маю певні проблеми з цими пропонованими резолюціями; думаю, що деякі з них непотрібні і рівночасно нереальні, хоч є позитивні аспекти, які знайдуться в моїй критиці.

В першій мірі, чи обов'язком кожного українця робити все можливе, щоб допомогти українському народові не базовано на християнських принципах любови й справедливости в будь-якій формі чи вияві? Чи ми не виховуємо таких людей в Пласті під сучасну пору? Чому це появляється, як резолюція?

Щодо живого зв'язку з Україною — як ми сміємо вимагати поїздки в Україну, як частину ролі пластуна? Кожний з нас: пластунів любить цілим серцем Україну — але треба застановитися над тим, чи кожний пластун прагне відвідати поневолену Батьківщину, котру він можливо лишив.

На тему різних політично-громадських — чи вже не існують численні громадські та політичні організації, які дають пластунам, при охоті, форум, щоб брати участь у громадсько-політичному житті. Є ж СУСК, СУСТА, ТУСМ, СУА, СКВУ, УККА, СУК, ЗУДАК та інші. Є багато до вибору.

А тепер подивімся на наш Пласт: чи ми можемо ще займатися додатковою працею, коли ми теперішніх обов'язків не виконуємо? Як нам "постійно підшукувати нових кандидатів" поміж родинами різних країн на виміну, коли ми повинні перше постійно підшукувати кандидатів на виховників та адміністраторів. Правда, не кожний надається на виховника, але виховна праця не є єдиною формою дії Пласту. Тоді коли наші табори/оселі розпадаються і не маємо відповідних булав, працюймо над їх розбудовою, а не над "переходовими таборами" в Європі. Тоді, коли нема людей, ані фондів керувати нашою організацією, чи можемо брати додаткові адміністративні праці? Якщо не можеш бути виховником, працюй над придбанням фондів, розбудовою видавництва, таборів та домівок. Є багато не виконаної, іншої, ніж виховна праця в Пласті. Ми чомусь легковажимо Пластову працю, а вона, на мою думку, є, можливо, найнеобхідніша, найважливіша, і найскладніша громадська праця, якщо її провадити на "професійному рівні". Можливо, що деякі люди вважають пластову працю не такою важливою, не "шляхетною". Сам Сірій Лев писав — "Елітарність Пласту — це не

та елітарність, про яку ми в давнину чували, це не 'шляхетство' роду, не вивищування одної спільної верстви понад другу; це є елітарність духа, це невидне змагання до щораз кращих осягів у своїх, добровільно на себе взятих, ПЛАСТОВИХ зобов'язаннях у духовій поставі”.

Годжуся, що праця з дисидентами корисна, вже займаються тим “Перші Стежі” та “Верховинки” і є другі аспекти пропонованих резолюцій, які є цікаві та можливі як напрямні для праці УСП — але вони не мають місця в резолюціях Конгресу. Кожний українець повинен бути свідомий політичного та громадського життя українців його країни поселення. Це також можна подати як одну з ділянок праці Пласту, але, чомусь про це нема мови. Про це подружка з Німеччини згадувала на Конгресі у резолюціях третьої теми ПКТ.

Тут ще хочу згадати, що старші пластуни, які займаються у найбільшому відсоткові пластовою виховною працею, можуть самі ДЛЯ СЕБЕ видумувати та плянувати діяльність та програму.

Твоя релігія не є те, що ти говориш. Твоє життя є її виявом.

Й. Лютер

Жодний артист не бачить речей такими, якими вони є. Якщо б він це зробив, він перестав би бути артистом.

Оскар Вайльд

Оптиміст це той, хто знає, що, сходивши черевики, він стане на власні ноги.

Дж. Генрих

*Бутьте прокляті всі, хто відняв у мене вітчизну!
Але у вітчизни ніхто не одніме мене!*

Л. Костенко

Частина учасників КУПО під час наради.

ВИХОВНІ ПРОБЛЕМИ

ПЛАСТОВІ ВИДАННЯ, ВИДАВНИЦТВО І ПРЕСА ТА ЇХ ПРОБЛЕМИ

Щоб розглядати пластові видання і Пластове Видавництво, треба перше дати відповідь на такі питання:

- 1.) Чим є пластові видання у **структурі пластової організації**?
- 2.) З яким змістом та яким форматом мають ці видання появлятися?

Пластові видання і пластова преса — це **душа нашої Організації: це її сумління; для новацтва — це дорога книжечка-приятель; це дзеркало для нашого юнацтва. Це форум і місце виміни пластових думок** для старшого пластуна і сеніорату.

Поставивши такі амбітні завдання і аспірації для пластових видань, треба робити всі можливі й неможливі заходи, щоб вив'язатися з цього нелегкого, але критично-важливого обов'язку. Часто чуємо питання: — “Чи потрібні пластові видання? Чи потрібне Пластове Видавництво?”. Відповідаємо — абсолютно так, потрібні!

Чи може бути організація без можливості контактів друкованим словом, чи може бути організація, яка стоїть на сторожі ідеології пластової молоді, а можливо й на сторожі ідеології всієї української молоді, без можливості комунікації мовленням і друкованим словом? Відповідь ясна і бездискусійна — це категоричне “ні!”.

Прийшовши до висновку, що пластові видання, видавництво і преса потрібні, треба вирішити, з яким змістом та в якій формі ці видання повинні появлятися? Ці питання повинен вирішити весь пластовий загальний колективно, або його репрезентація. Я дозволю собі сказати, як на мою думку, пластові видання не повинні виглядати. Зміст і формат пластових видань не повинні ніколи бути диктовані **неуждою**.

Що я вважаю неуждою? Економічна неужда — це брак фінансів, щоб вчасно та у відповідній формі видавати пластові видання. Це брак фінансів, щоб закупити відповідний виряд та оплатити працівників. Більшість нас пластунів живе в країнах неймовірного

добробуту. Матеріальні здобутки наших членів та наших пластових клітин прямо фантастичні у перспективі минулого. то чому ми маємо фінансові труднощі?

З другої сторони інтелектуальна неужда — це тоді, коли у нас є брак матеріалів, які повинні бути друковані на сторінках пластової преси. Ще ніколи в історії Пласту інтелектуальний рівень нашого членства не стояв на такому високому рівні. В рядах Пласту маємо заступлені всі галузі професійного та наукового життя. То чому ми маємо брак відповідних матеріалів, які повинні бути на сторінках пластової преси? Якийсь не порядок з нашими пріоритетами; щось є не порядку з нашими вартостями.

Насувається питання, як виглядає тепер Пластове Видавництво? Відповідь проста, хоч неприємна. Пластовому Видавництву вже майже вибиває дванадцять година. Не треба бути фінансовим генієм, щоб зрозуміти: без фундаментальної зміни у способі ведення Видавництва, воно ледве чи втримається.

Які є **причини** такого стану?

- 1.) Редактори перепрацьовані, немає співробітників і немає редколегій поодиноких журналів.
- 2.) Адміністрація потребує додаткової допомоги.
- 3.) Безнастанна **фінансова криза**, яка пригноблює всіх у Видавництві та забирає весь час, щоб у якийсь спосіб полатати діри (фінансові).
- 4.) Найпекучішою справою є зупинити вживання видавничих фондів на щоденні потреби Видавництва. Книжково вони є показані, як позички, хоч я ніяк не бачу того, щоб при теперішній системі їх можна буде сплатити. На мою думку, це треба уважати, як постійну ліквідацію пластового майна, а тим самим і пластового Видавництва. Бо якщо ми зуємо видавничі фонди, то тоді куди?

У світлі повище порушених проблем та у світлі загальної хронічної “недуги” Пластового Видавництва, на останньому КУПО схвалено ось такі резолюції, щоб уможливити його існування і успішну дію.

1. Кожний член Пласту, в усіх країнах нашого поселення, отримує пластовий журнал свого уряду, як привілей приналежності до Пласту. Всі пластуни, в усіх країнах нашого поселення, піддержують пластові журнали і Пластове Видавництво.

2. Крайові Пластові Старшини в усіх країнах перебирають на себе обов'язок зібрати ухвалені на Зборах КУПО фінансові обтяження та переслати їх вчас до Головної Пластової Булави. Іншими словами, всі фінансові зобов'язання пластового членства до Пластового Видавництва стають частиною внеску платного до Головної Пластової Булави. Головна Пластова Булава, на основі членства, вплачує відповідні суми до Пластового Видавництва і на цій підставі Пластове Видавництво бюджетує і проводить свою діяльність.

3. 10-ті Збори КУПО приймають формат ведення Пластового Видавництва, представлений Зборам діловим видань та на основі рекомендацій, випрацьованих на нарадах пластового активу 10 вересня 1988 р. в Торонті.

Подруги і Друзі, цією дорогою звертаюся до всіх пластунів у світі, піддержати повищезгадані резолюції, причинитись до відбудови пластових видавничих фондів та включитись у популяризацію пластових журналів. Жертвуйте на Пресовий Фонд чи на інші видавничі фонди особисто чи гуртово. Допишуйте до наших журналів та звертайтеся до редакторів з порадами й конструктивною критикою.

пл. сен. Микола Юник
діловод Пластових Видань

Якщо думаєш, що ти можеш щось зробити — почни!

Гете

Відвагу вмерти за свої переконання дається тільки тим, хто мав відвагу жити за переконаннями.

С. Кассіди

*Якщо бажаєш, щоб тобою цікавилися, будь сам зацікавлений.
Якщо бажаєш, щоб тобі робили приємність, будь приємним.*

Якщо бажаєш бути любленим, будь люблячий. Якщо бажаєш щоб тобі допомогли, будь помічним.

В. А. Вард

МОВА — ЦЕ МИ!

У російсько-мовній “Правді України” була стаття Станіслава Реп'яха, письменника з Чернігова п. н. “Мова — це ми”. А у “Вістях з України” ч. 47., 1988 подані головні думки автора з цієї статті. Тому, що ці думки дуже актуальні тепер, зокрема для тих, кому лежить глибоко на серці справа збереження і культури рідної мови, подаємо головні тези автора щодо ваги мови в житті народу.

Духовна порожнеча. Брак пошани до мови в людей, — що може бути гірше? Це однозначне з браком пошани до минулого, сучасного й майбутнього в тих людей. Це їхнє духовне банкрутство, яке веде до руїни й забуття спадщини, яку створили численні покоління упродовж віків. Духові банкрути не спроможні творчо працювати, вони пристосованці, ліноухи, що марно тратять час. Автор твердить, що саме такі люди є причиною того явища, це їхня помилка, довела тепер нашу суспільність до застою на трасовинні.

Жінка пенсіонерка якось сказала таке письменникові, перебуваючи на відпочинку в Сочі: “Мій сусід з кімнати, що поруч, був провідником групи з Волині. Був справді скрайній націоналіст, говорив тільки по-українськи. Я також українка, але такого не роблю”.

Тож письменник питає: “Чи ж це не наслідки сталінізму?” Не свідчить це про гордість варварів? На жаль, є багато таких людей, що не можуть розлучитися з жалюгідними наслідками сталінізму. Сталінові, та його попутників, “благодіяння” у пізніх 1940-их і ранніх 1950-их роках, що зберігає їх советська література того часу, використовували тяжко-облудливу техніку популяризування месіаністичного образу “старшого брата”. А він нічого спільного немає з справжнім прототипом. На недавньому Пленарному Зборі Письменників Союзу СРСР у Москві Сергій Баруздин — один з учасників, сказав, що він росіянин, завжди ненавидів цей “образ”, відчував штучність, нещирість його творців, а це зневажає, а не навпаки, прославляє.

Згадуючи ім'я Пантелеймона Куліша С. Реп'ях, ствердивши, що хоч письменник не був безпомилковим, але це він відкрив талант Марка Вовчка, видав її твори, це заслуга його, що появилася двотомна біографія Миколи Гоголя — письменника,

що ним хизується російська література. Але це все не було перешкодою сталіністам, вони стерли пам'ять по Кулішеві — цьому контрверсійному письменникові й громадському діячеві, який хоч і був такий льяольний супроти Росії, але проголосили сталіністи його безсумнівним націоналістом, і ворогом українського народу.

Письменник, згадуючи теж про інтернаціональний фестиваль поезії п. н. "Відчуття однієї родини", який відбувається вже більше, ніж десять років у Чернігові та його околиці, стверджує з жалем, що тепер на Чернігівщині у всіх ділянках життя населення користується російською мовою. Українську мову чути щораз рідше у щоденному спілкуванні між людьми.

У зв'язку з цим автор статті подає опінію про "чернігівських росіян". Їхня мова має дуже мало спільного з мовою творів Толстого і Пушкіна. Він вважає, що треба багато вкладу праці, щоб підвищити рівень знання мов і української, і російської. На жаль, шкільні програми далекі від належного рівня. Треба багато курсів і заходів, щоб підвищити рівень знання української мови і для тих, що з певних причин занедбали її, а також і для тих прибулих, що рішили жити в Україні постійно.

Чому треба удосконалення знання мови? Рівень мови віддзеркалює рівень культури в цілому. Ще більше, мова є дзеркалом нашого думання, нашого способу життя. При цьому треба пам'ятати: коли міняємо — вартісне реальне на позлітку, мова терпить при цьому. І не тільки мова...

Стан рідної мови тільки тоді може покращати, якщо люди матимуть близьке відношення до справжньої культури. Бо неможливо, щоб освічена людина була байдужою до долі своєї рідної мови. Наша мова потребує уваги й опіки. Так, як і земля, повітря, ріки й ліси, вся природа.

Мова — це ми. Наше відношення до матірньої мови визначає наше наставлення до неї, наше зацікавлення мовами інших народів. Не може повірити, автор статті, що людина, яка легковажить своє, занедбує своє поле і господарство, може бути добрим господарем життєвого простору на землі взагалі.

Скорочено передала Ульяна Пелех

Михайло Пежанський

РОЗМОВА З СОБОЮ...

Я — Михайло Пежанський — 83 роки життя, народився у Львові, емігрував у 1945 році до Німеччини, згодом до ЗСА, де дістав громадянство. З професії будівельний інженер, вже на емеритурі, хоч посьогодні тримаю ще уповноваження Державного Будівництва із т.зв. професійним лисенсом.

У пізніх роках життя роздумую проблеми нашого громадського життя та порівнюю давні методи громадської діяльності з теперішніми. Під розгляд беру моменти **обов'язковости та посвяти**.

Посвята може бути різного ступня. Одна з найвищих — це посвята життя. Подібної величини повинна бути посвята свого здоров'я у важчих випадках, а в легшому випадку то є посвята свого часу для праці замість розваги та приємностей. Коли порівняю ступінь посвяти, що його спостерігав за перебування в Галичині, з посвятою, яку обсервую тут на еміграції, є велика різниця, хоч я тоді був значно молодшим, все таки та різниця є наявна й не лише із-за різниці віку тоді й сьогодні, є великі різниці у поглядах на життя. Для прикладу: Проби протестувати проти польського насильства в напрямі недопущення і заборони українських студій в університеті, де українська студіююча молодь заявила протест бойкотом польської школи і той бойкот був переведений успішно з невеликим виломленням. А це спонукало мене, що я на студії політехніки поїхав до Відня, не скористав з можливости студій у Львові.

Прикладом плянування нашого громадського і політичного життя, тобто підготовки до державного життя також відбилися на мойому житті. Я мав право й обов'язок вибрати собі професію. Як син інженера й архітекта, я уважав до певної міри своїм обов'язком, евентуально продовжувати традицію і студіювати політехніку. Батько мій мене відмовляв від такого пляну, мовляв, ця професія мало одуховлена й надто механічно-технічна. Його думка була, щоб я, евентуально, студіював медицину. Я до того не мав в даний час нахилу, а лиш припадок, так сказавши, звільнив мене від тієї думки. У розмові з батьком при столі він намірився схопити й придушити муху. Я закрив вуха і не хотів того, а тоді

батько сказав: "Ти з медициною дай собі спокій". Але ми часто розмовляли на тему потреб у нашій громаді різних професій, і до мене звертався молодший батьків колега інж. Васюта та переконував мене, щоб я таки студіював техніку, і до того, щоб вибрав собі спеціальність з ділянки залізництва. Залізничників у нас в тому часі було дуже мало, тільки найнижчий персонал і робітники, зате в управі була мінімальна кількість персоналу професійного, і вони, знаючи це, між іншим, перемовляли мене — і я послухав, бо зрозумів, що то мій обов'язок. В тому напрямі я й пішов. Було це так, що я по закінченні першого курсу політехніки в українському тайному університеті у Львові у 1919-1920 роках рішився я поїхати на студії до Відня. Я вже тоді мав цю настанову, з уваги на потребу, посвятитися науці залізництва. У часі асентеровання до польського війська під час моїх студій, будши на вакаціях, мене обрали — признали здібним до військової служби і призначили до саперів. Я додав до того, що волів би бути сапером на залізниці. І то мені признали. І по студіях я таки опинився на службі у полку саперів на залізниці. Я був один з нечисленних в тій службі українців, нас тоді ще було тільки кількох. У мене на курсі саперських залізничників було нас двох — я і мій колега Ярема Весоловський. Але ми були останні, бо поляки зорієнтувалися, що це їм не корисно. Їхній політиці це не сприяло. Тож ми були останніми учасниками у цій школі. Не зазначую цього для самохвальби, але для показу, що в той час наш правопорядок, у громадському житті вимагав дисципліни й ми таки старалися бути здисциплінованими.

Я справді посвятив багато уваги науці залізництва. Оба мої професори катедри залізництва на політехніці у Відні звернули на те свою увагу Тож, коли я складав уже кінцевий іспит, обидва вони застерегли собі право, що будуть мною кермувати в часі іспиту. Вони звернули також увагу взагалі на моє знання під час іспиту, знаючи, що я негайно по скінченні мушу зголоситися до військової служби. Вони пробували мені приспішити іспит. Іспит проходив мені доволі складно, з винятком одного предмету, а саме з будівництва широкого розп'ятого даху на промисловім підприємстві. Розпину було яких 40 метрів, доволі тяжка і складна проблема, яку я з трудом розв'язував. То вплинуло на загальний вислід мого іспиту. Щоб мені замінити єдину оцінку "задовільно" (genügend) з будівництва, вони мусіли обнизити 2 - чи 3 оцінки з

інших предметів з оцінок "відмінно" (vorzüglich) на дуже добре (sehr gut). Так моя пересічна оцінка була значно обнижена. Безпосередньо по іспиті мусів я зголоситися до військової служби в Полку Саперів-Залізничників, який перебував у Кракові, а школу військову саперську відбув я у Яблонній коло Варшави. Теоретично я з тієї школи багато не скористав, бо я, як і теж кільканадцять інших тодішніх підхорунжих мали покінчені студії політехніки, ми знали багато більше, ніж викладачі тієї школи. Все таки я відбув практику воєнної технічної школи, зокрема щодо висаджування мостів і нищення їх, чого ми практично не вчилися.

Після закінчення служби у війську, я поробив всякі можливі заходи, щоб дістатися на службу в польських державних залізничних установах. Завдяки протекції моїх свояків, я дістав працю, що в тих часах було рідкістю.

Почав я службу у маленькому відділі, який обслуговував малі бічні лінії від Львова до Яворова — і від Львова до Рави Руської. Але згодом перейшов до іншого більшого відділу, який обслуговував вже, крім великої станції у Львові, яку я зумів пізнати надзвичайно докладно протягом моєї служби. А крім того, важливіші відтинки залізничних ліній — між Львовом і Перемишлем, між Львовом — Стриєм — Лавочним — Самбором — Дрогобичем, Трускавцем. А зокрема на відтинку між Львовом і Золочевом. Тож мав я змогу пізнати докладно ці терени, зважаючи на обслуги залізничної техніки.

Цю службу, яку я перебрав на себе з уваги на доручення нашої так сказати б Громадської Ради — Української Ради, що тоді займалася плануванням нашого громадського життя. З часом я ту працю полюбив, і не уважав її мені накиненим обов'язком.

Кар'єри я не зробив. Починаючи службу з найнижчого ступеня, з ранги т.зв. 9 ступня конкретного, я далеко не зайшов, під час коли мої колеги, мої однолітки, а навіть молодші у праці поляки дійшли до — 6-5-4, 3 ранги, до майже найвищого ступеня. Не дуже мені йшло начальство на руку. Найперше перекинули мене на службу до Дрогобича й тим відтяли мене від нашого життя, яке найбільше розвивалося у Львові, а потім перекинули в центр Польщі до міста Радома. Це була округа т.зв. Центр Управи Панства Польського, де були зосереджені всі установи, підприємства, спрямовані на оборону Польщі. Там люди зі собою не жили. Кожний уважав іншого або шпигуном або агентом. Тяжко це було сприймати, але не було ради. Закінчилося все тим, що

таки мене звільнили з обов'язків, тобто з праці. Так закінчилося моє урядування в залізництві. Але моє зацікавлення справами залізниці на тому не кінчилося. Я далі студював проблеми і ще продовжував це діло на еміграції в Мюнхені, де я перебрав одну катедру університету УНРА. Цей університет був міжнародний.

На ньому я очолив катедру залізництва для спеціальних проблем. Одночасно працював я над термінологією залізництва, бо ж у своїй лекції я там старався впровадити українську мову. Свої лекції опрацьовував я на підставі мною зібраною і опрацьованою термінологією. І в ЗСА я пробував продовжувати цю справу й не багато бракувало, щоб я був дістав працю на залізниці завдяки знайомству з професором у Філядельфії, який запропонував мені можливість праці. Але сталось інакше, бо я під час пошукування заробітку дістав працю в будівельній промислі в Нью-Йорку.

Подібного планування тут на еміграції не міг я зустріти. З другого боку обставини є настільки відмінні, таке планування не має великої можливості будь-яких досягів.

У перших роках перебування на поселеннях ми жили думками, що в скорому часі, за кілька років будемо повертатися у рідні сторони. Ці думки мали деяке оправдання. Тепер такого оправдання не маємо. Такий це є зразок — приклад того, що наша молодь колись виявляла дисципліну й виконувала пляни, що їх уклали наші установи, а ми під впливом батьків їх виконували.

Інша справа посвята. Знаю, що тодішня молодь, навіть старше покоління ризикувало і посвячувало для справи визволення України своє життя. Пам'ятаю теж, що мій батько в критичні моменти казав, що не жалував би посвятити свого сина, якщо б до того була потреба.

Посвята матеріальних засобів.

В тому часі не було в нас багато — аж забагато багатіїв: більшість була середнього маєткового стану. Селінські сини, матеріально не могли чинити посвяти, не було змоги багатьом їм навіть мати засоби на здобування вищої освіти. Порівнюючи з тим можливістю теперішнього покоління, наших професійних і не професійних людей, можна б сподіватись куди більшої посвяти матеріальних засобів, як це є в дійсності. Хоч читаємо, що більші жертви на різні установи — "політичні", наукові, церковні — могли б бути куди більші, бо наше суспільство їх дуже потребує. Існує велика потреба допомогти Україні, потреба жертв на науку

тут в поселеннях, церквам, громадським установам куди більша, як це ми знаємо з преси.

Багато таких людей, що навіть найменшої жертви не хоче дати, бо цього не розуміє, і не знає, а вимоги ставлені до нас у наших обставинах бездержавного народу не можуть бути такі самі, які ставлять до себе інші державні народи.

Тут мусимо витиснути зі себе якнайбільше посвяти, і то не лише матеріальної, але посвяти свого знання і свого часу. Натомість бачимо явище не дуже відрядне, що люди, які тепер посвячують для громади свій час, вимагають винагороди і то такої висоти, яка існує в інших установах, що є державними, чи у значно кращих обставинах та можуть собі дозволити, бо мають засоби до того. Наші ж установи існують тільки на базі добровільності, посвяти часу, знання і гроша власними силами, часто тільки частини громадянства.

Від редакції: Великий архів — слідів життя і творчого доріжку залишив св. п. Михайло Пежанський. Його Дружина Люба працює над упорядкуванням матеріалів, щоб передати їх у відповідне місце для використання.

Містимо тут "Розмову з собою" Покійного прикладного пластуна, зразкового, талановитого і працюючого до посвяти відданого патріота-громадянина. З цієї "Розмови з собою" довідаємося, звідки черпав Покійний ті сили, що ними він керувався у своєму житті.

Посмертна згадка про М. Пежанського — дивись Пл. Шлях ч. 3-4 82-83/1987.

А. СОЛЖЕНИЦІН ПРО УКРАЇНСЬКИЙ СЕПАРАТИЗМ

Мені боляче писати про це: українське і російське поєднання в мені і в крові, і в серці, і в помислах. Але великий досвід дружнього спілкування з українцями в таборах відкрив мені, як у них наболіло. Нашому поколінню не уникнути заплатити за помилки старших.

Тупнути ногою і крикнути "мое"! — найпростіший шлях. Незмірно трудніше вимовити: "Хто хоче жити — живіть!" Не можна в кінці ХХ ст. жити в тому уявному світі, в якому зламав голову наш останній недалекий імператор.

Як не дивно, але не збулося передбачення Передового Вчення, що націоналізм в'яне. У вік атому і кібернетики він чомусь розцвів. І наближається час, подобається це нам чи ні, — платити по всіх векселях про самовизначення, про самостійність — самим платити, а не ждати, що будуть палити за нас на вогнищах, топити в ріках і обезголовлювати. Велич нашої нації ми мусимо показати не величезністю території, не числом підопічних народів, а величчю вчинків. І глибиною оранки того, що нам залишиться за відрахуванням земель, які не захочуть із нами жити.

Українські Вісті, Дітройт 12 лютого 1989.

Володимир Соханівський

ЗАМІСТЬ ЗВІТУ РЕДАКТОРА “ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ”*

Редакційна Колегія: головний редактор: пл. сен. Володимир Соханівський, члени: пл. сен. Адольф Гладилевич, пл. сен. Тоня Горохович і пл. сен. Теодосій Самотулка. Т. Горохович виконує обов'язки технічного редактора й робить коректу.

1) Співробітники.

Я особисто почав конкретніше займатися ПШ довго перед ІХ-им КУПО, але в зв'язку з ПКТ мене запросили стати редактором пл. сен. Л. Онишкевич і Л. Крупа. Мені не передали жодних запасових матеріалів. Завдяки першій сесії ПКТ, — ми мали конгресові матеріали і це нам допомагало. Я офіційно запросив охочих до співпраці у редакції “мояго” першого числа ПШ в 1984 р. Ми видаємо оце вже одинадцять число. Мені видається, що ПШ не був дуже почитним органом для загалу, але ним все цікавилася поважна кількість потенційних одиниць. І це все так було й є з кожним журналом чи газетою. За те критиків і критики завжди було багато й часто. Вони були тихі. Ми офіційно бажали творчої критики на письмі до поміщення в журналі, бо це також цікавить і стимулює загал, але її не було, хіба що з маленькими винятками, які ми звичайно поміщували. Сьогодні члени редколегії співпрацюють гарно. Ми не маємо офіційних колегіальних сходин чи нарад, де б ми радилися чи вирішали важливі справи. На це не було жодних можливостей, тому деякі речі рішав я, деякі подр. Тоня. Інколи були конфлікти, але ми все виходили з них “попластовому”. З приблизно 1000 осіб УПС у ПШ працювало заледве 0.1% і ми видали 11 чисел понад 1000 сторінок друку. Вони були більше чи менше цікаві, у загальному вони були корисні, інколи навіть стимулюючі, а передусім — були образом нас самих, нашої дійсності, наших зацікавлень, чи їх браку, наших турбот, активізму, чи їх браку, наших бажань, стремління і візії чи їхньої відсутності. Чи вони, ті числа, задовольнили членство? Ви рішайте! У спокої нашого власного сумління ми напевно знайдемо правдиву і гідну відповідь. Якщо 0.1% співпрацівників збільшилося бодай до 0.2% чи більше — то вся праця була б подвійно легшою, а продукт подвоївся б, зросло б зацікавлення. Себто, у найбільшій скромності з тих десять осіб, що так гарно

співпрацюють у ПШ, збільшилося до 20 осіб — ми були б на добрій і успішній дорозі. Я є переконаний, що це є можливе, бо таких одиниць ми маємо сотками серед нашого членства.

2) Тематика “Пластового Шляху”

Я обсервую ПШ вже відколи він появився після II-ої Світової Війни. Завжди була трудність щодо підбору тематики — що саме повинен ПШ поміщувати? Я переконаний, що кожний член Пласту має свою персональну відповідь на це питання, свою опінію. На мою думку загал повинен про це висловитися, а можливо навіть повинна відбутися окрема сесія ПКТ якраз на тему періодичних та інших пластових видань, їх змісту, фінансування, переорганізації адміністрації, редакцій тощо. Я свідомий, що теперішня видавнича референтура щось про це мислить.

Дотепер ми мали приблизно таку схему:

1. Редакційна стаття. Це звичайно відносилось до гасел ГПБ, якоїсь історичної чи календарної події, або пл. діяльності. Такі “почесні” редакційні статті деколи повинні писати автори виховного сектору ГПБ чи КПС-ів, подаючи заздалегідь повне ідейне спрямування напрямні щодо змісту гасла чи події.

2. “Ми і наш народ” чи “До джерел української духовости”. У цьому розділі можна і потрібно писати щось про сучасні події в Україні, чи особливі речі діяспори. Тут підходять також якісь світоглядіві речі, всенародні події в минулому чи сьогодні.

3. Проблями УПС чи УСП, або й “Огляди і погляди”.

4 Ми і наше минуле — щось з історії Пласту.

5. Дискусійний форум.

6. Трибуна молодих.

7. Хроніка.

8. Листування.

9. Вісті з ГПБ.

10. Відійшли на Вічну Ватру.

Як покращати загальний стан?

Я натякнув був на нарадах про такі проблеми: 1) Переорганізація видавництва, адміністрації і редакцій. 2) Перевести по країнах свіжу й солідну евіденцію членства. 3) Проводи УПС і УСП повинні подбати про співпрацівників для редакції ПШ та заохочувати молодше покоління писати

українською мовою. 4) Придбати мовного коректора. 5) Докласти всіх зусиль, щоб ПШ виходив квартално і регулярно.

Персональне. Праця у ПШ була для мене своєрідним визовом. Я зазнав багато приємних моментів, багато навчився і при тому засвоїв собі вміння "бути терпеливим" і приготованим до ситуації що "всім не догодиш!". Я щиро вдячний за такий гарний привілей. У продовженні друкуємо "Рекомендації майстерні ПШ" з 10. 9. 1988., дискутовані на КУПО 1988. Щиро запрошуємо наших читачів забрати голос у дискусії на порушені теми.

* Виголошено на нарадах про пластові видання в Торонті, вересень 1988 р.

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

ОТТАВСЬКА ПЛАСТОВА МОЛОДЬ ПОПРОЩАЛА СВОЇХ ВИХОВНИКІВ

Середа вечір, 24-го серпня 1988р. була пам'ятною подією в житті нашої малої групи пластової молоді в Оттаві. Того ж вечора, в родинній атмосфері дому п-тва Котів, ми прощали наших щирих друзів і улюблених виховників, пл. сен Михайла Лозу і його дружину пл. сен. Оксану.

Це була, з одного боку, сумна подія для нас усіх присутніх, а саме Ванеси Божилів, Лесі і Павла Гринджерів, Юрка і Осипа Кісів, Борислава, Зоріянни і Ярослава II Котів, Оксани Осадчук та Оленки Пясецької, бо ми втратили частину нашого кола друзів і приятелів.

З другої сторони, це була також і мила подія для нас. Наші виховники під час спільної вечері, торта, "Многая Літа" та дарунків на дорогу, обіцяли нам, що вони нас не забудуть і не залишать нас без провідництва. Вони тільки відїжджають до Ошави, а це тільки кілька годин їзди від Оттави. В Ошаві наш друг буде працювати поміж українською молоддю, як виховник і капелян при середній школі ім. о. Івана Перейми. Друг Михайло і подруга Оксана обіцяли нам теж, що вони будуть нам далі помагати в нашій пластовій праці. Вони дуже нас заохочували, щоб ми старалися самі над собою працювати і осягти дальші пластові вмінності, бо цього року, як ніколи, є брак виховників у нашій Оттавській Пластовій Станиці.

Між іншим, наш друг пл. сен. Михайло з 1987 р. став отцем дяконом. Отож ми були дуже захоплені вісткою, яку ми почули від нашого друга в жовтні, 1988 р. на Оттавських Всеканадських святкуваннях ювілею 1000-ліття Хрещення України, що його недавно висвятив на священика в Україні місцевий владика. Ця радісна вістка була потверджена владикою Ізидором Борецьким промовою, яку він виголосив під час екуменічного "Молебня". Тоді він згадав, що в Україні було висвячено "шість молодих дяконів" підпільним єпископом Павлом Василюком. А

коли ми довідались, що наш виховник і наш щирий друг, а тепер і отець Михаїл матиме свою першу Службу Божу в нашій новозбудованій УК Крайовім Соборі, то ми прибули, щоб своєю присутністю його звеличати і привітати.

Службу Божу о. Михаїл відправив в неділю рано, 23-го жовтня 1988 р. І хоч сніг впавав на цей день, то все ж таки храм був заповнений вірними, приятелями, знайомими, пластунами та батьками нашого нового отця. З ним служили о. Віктор Сорока, ЧСВВ (який заступав хворого пароха Вол. Шевчука, ЧСВВ), о. д-р Юрій Герич, о. рек. Йосиф Андріішин, о. Тарас Карпюк та о. Давид Мотюк, рівнож

Перша Служба Божа о. Михаїла Лози. Неділя 23. X. 1988. УК Собор Св. Івана Хрестителя, Оттава, отець Михаїл причащає свого батька, збоку його мама.

нововисвячений отець. Співав хор і прислужувала вівтарна дружина. Зворушливим моментом для нас і для всіх присутніх було те, що наш о. Михаїл, як священник благословив положенням руки на голову і промовляючи молитву спершу своїх сослужителів священників, а відтак свою дружину Оксану, батька, маму, сестру й брата, а потім всіх присутніх, включно з нами — членами гуртка "Північне сяйво" і "Симфонія ч. 6."

Опісля відбувся обід, на якому ми помагали доглядати гостей. Під час промов був привіт від нашої Оттавської Станиці та від Пластової Крайової Старшини молодому нашому священникові Михаїлові. Ще одним зворушливим моментом була промова о. Михаїла, в якій він описав свою подорож по Україні аж до Одеси, де його і інших п'ятеро висвятив тайно в одній кімнаті владика Павло. Всі вони опісля, відправили в Соборі св. Юра в Львові Богослуження.

Молодому нашому отцеві Михаїлові та пані матці Оксані бажаємо всього найкращого на новій духовній і громадській ниві в Ошаві.

С К О Б І

— члени гуртка "Симфонія ч. 6" і "Північне сяйво".

ПАМ'ЯТКОВИЙ ХРЕСТ ТИСЯЧОЛІТТЯ НА ОСЕЛІ БАТУРИН

Савт-Болтон, Квебек. Тут у прекрасній гірській місцевості на пластовій оселі Батурин був поставлений і посвячений пам'ятковий Хрест для відзначення Тисячоліття Християнства в Україні.

Батурин, неділя 24 липня 1988, о. Ігор Мончак з УКЦ зліва, ієромонах Ілля УПЦ — поруч.

Соборний Молебень з нагоди посвячення Хреста Тисячоліття на Батурині 24 липня 1988 р.

О. ієромонах Ілля Фурґаль, о. д-р Ігор Мончак, новацтво з табору "Сторожі Володимирської Слави" і гості. За о. І. Фурґалем комендант новацького табору, станичний пл. сен. Орест Дідух.

Посвячення Хреста відбулося під час Храмового свята святих Володимира й Ольги в неділю рано 24-го липня 1988 р. Чин посвяти Хреста був завершений у час відправи соборного Молебня, який спільно відправили о. ієромонах Ілля Фурґаль, парох української православної церкви св. Юрія в Ляшін коло Монтреалю й о. д-р Ігор Мончак, парох української католицької церкви св. Михаїла в Монреалі.

Присутніми на цьому урочистому святі були все юнацтво з новацького табору й усе юнацтво з табору "Золота Булава" зі своїми комендантами й виховниками. Всі вони були в одностроях з пластовими реґаліями. Була там також велика кількість гостей і "куми", тобто жертводавці на будову Хреста-пам'ятника. Отець Ігор Мончак виголосив коротке слово та посвятив також прапор, що його новаки й новачки зробили у формі короги під час таборування.

Хрест-пам'ятник поставлений на просторому майдані на кам'яній підставі недалеко від в'їзду на оселю. З того місця видніють прекрасні гори — "Карпатські гори", серед яких є оселя Батурин. Хрест з кедрового дерева, двораменний і досить високий (12 стіп). Його запроєктував, на прохання управи оселі, п. Мирон Мончак, а панове О. Цибрівський і Г. Верига його витесали й викінчили. Пам'ятну кам'яну підставу виробив п. Жан Тес'є при допомозі панів М. Гайди, Л. Тура, М. Шанайди, М. Митка, І. Грицяя, станичного пл. сен. О. Дідуха й пластових юнаків П.

Душари й П. Гаврилюка. Всіма справами поставлення Хреста займалася управа оселі під головуванням пл. сен. Надії Балушак.

На кам'яному фундаменті на мідяній плиті такий короткий напис:

1000-ЛІТТЯ
ХРИСТИЯНСТВА
В УКРАЇНІ
988 1988

Після посвячення Хреста-пам'ятника вся пластова молодь, отці й гості подалися процесійним походом в напрямі пластової церковці святих Володимира й Ольги. Тут о. Мончак відправив св. Літургію.

Після обідньої пори відбулося біля будинку "Орлик" закриття новацького табору. Хоч усіх учасників табору — новаків і новачок було тільки вісімнадцять, його закриття відбулося парадно й у веселому настрої. Новацтво було задоволене із своїх нагород і раділо, що вже табор закінчився, а батьки раділи, що їхні діти шасливо пережили таборону "українізацію".

На майдані, біля будинку "Мотря", відбувся "фестин" — пікнік для гостей. Тут стояли столи, на яких були, між іншим, кераміка, вишивки, різьба, платівки тощо. Іх можна було купити або виграти під час розиграшу, яким провадив п. М. Пилат.

В одній із кімнат "Мотрі" була виставка картин українських мистців. Можна було тут побачити й купити картини таких мистців, як В. Беднарський, А. Лисак, Т. Марків, В. Савчак (з Австралії), Д. Савка, і Я. Паньків. Була теж кераміка роботи п-ї О. Весоловської. Виставкою займалися п-ї А. Лисак і пл. сен. Н. Балушак.

Пластова оселя Батурин, яка вже має гарну церковцю бойківського стилю роботи Мирона Мончака, тепер збагатилася ще Хрестом-пам'ятником. Ці таборіві пам'ятки й присутність пластової молоді та українськомовних мешканців оселі робить Батурин правдивою "карпатською" оселею, на якій можна мило провести літній час в українському оточенні й атмосфері.

Ярослав КІТ

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД "ПЛАСТОВОГО ШЛЯХУ"

від 15 квітня 1987 до 25 лютого 1988

ЗСА: \$ 20.- Д-р Андрій і Рута Ріпецькі, Чікаго на прес-фонд "Пластового Шляху"
\$ 500.- Пластова Станиця в Кергонксон, Н. Й. пожертвувала на прес-фонд пластових видан. Чек надіслала Анна Слободян — скарбник.

\$500.- Склали родини: Марія і Роман Гавриляки, Софія і Богдан Пазуняки, д-р Андрій і Таня Тершаківці на прес-фонд пластових журналів (замість квітів на могилу д-ра Миколи Терлецького).

\$50.- Склала в імені цілої Родини на прес-фонд "Пластового Шляху" пл. сен. Мирослава Гук "замість квітів на могилу св. п. Роми Гладкої" — найдорожчої сестри товаришки Ірини та друга Яра Гладкого.

Інші пожертви:

\$50 — склали Ярослава Борачок і Оріся Перейма у світлу пам'ять Лідії Голіян.

\$25. — пл. сен. А. Грушкевич на фонд П. Ш.

З М І С Т

РЕДАКЦІЙНА СТАТТЯ

- В. Соханівський:* Переходячи поріг 1
Асоціація незалежної творчої інтелігенції в Україні: Звернення . 4

ДО ДЖЕРЕЛ ДУХОВОСТІ

- ДРОТ:* Побаження Крайовому З'їздові Пласту в Канаді 5
Б. Антонич: Молитва (вірш) 7
Є. Свєрстюк: "Обнімітесь, брати мої..." — побаження П'ятому З'їздові СКВУ 8

ПИТАННЯ ПЛАСТОВОЇ ІДЕОЛОГІЇ

- О. Субтельний:* Важливість ідеології для українців в діяспорі .. 11
х х х: В Україні створено Незалежний Український Християнсько-Демократичний Фронт: відновлено при нім Пласт 17
Президія Секретаріату СКВУ: Комунікат ч. 2 20
П. Саварин: Думки на часі 21
О. Гаврилюк: Казка для новацтва (та й для дорослих пластунів) 27

ПЛАСТОВИЙ КОНГРЕС ІІІ-й — РОЗДУМИ

- Р. Павлишин:* Комісія Пластової проблематики в Австралії..... 30
Комісія Пластової проблематики в Австралії: Резолюції наради 32
Г. Юник: Х-ті Збори КУПО 34
Резолюції і рекомендації 10-их Зборів КУПО..... 37
Х. Санторе: Опозиція щодо третьої теми ПКТ 45

ВИХОВНІ ПРОБЛЕМИ

- М. Юник:* Пластові видання, Видавництво і преса та їх проблеми 48
С. Реп'ях - У. Пелех: Мова — це ми 51
М. Пєжанський: Розмова з собою 53
В. Соханівський: Замість звіту редактора "Пластового Шляху" . 58

З ПЛАСТОВОГО ЖИТТЯ

- Гуртки "Симфонія ч. 6" і "Північне сяйво":* Оттавська молодь .. 60
Я. Кім: Пам'ятковий хрест Тисячоліття на оселі Батурин..... 62
Пожертви на Прес-Фонд "Пластового Шляху" 64

Усім жертводавцям сердечно дякує Дирекція, Редакція і Адміністрація Пластового В-ва за пошанування пам'яті тих, що відійшли у засвіти, і що своїми жертвами облежують біль їхнім родинам, що розуміють потреби пластової преси, що доцінюють її.
